

SLOVENSKI NAROD.

Podaja vsak dan zvečer, izmisljajo in pravišče, vse po pošti prejeman, za avstro-ogrsko državo za vsa leta 25 K, za vsa leta 15 K, za vsa leta 8 K 60 h, za vsa leta 2 K 80 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 15 K, za vsa leta 10 K, za vsa leta 8 K, za vsa leta 5 K. Kdor hodi sam penj, plača za vsa leta 25 K, za vsa leta 15 K, za vsa leta 8 K 60 h, za vsa leta 2 K 80 h. — Za tuje države velja več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez tedenskih vplačilne zneske se ne obračuna. — Za znanila se plačuje od petdesetega petič-vrata po 12 h, če se znanila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo se v Knaševih ulicah št. 6, in sicer uredništvo v I. nadst., upravnništvo pa v pritličju. — Upravnništvo naj se blagovolje pošiljati naročnine, reklamacije, znanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnništva telefon št. 85.

Shod zaupnikov narodno-napredne stranke.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Zborovanje je otvoril dr. Ivan Tavčar z naslednjimi besedami:

Slavni shod! Kot drugi podpredsednik izvrš. odbora mi je čast pozdraviti Vas in se Vam zahvaliti za udeležbo. Da se omogoči zborovanje, treba nam je tako imenovanega predsedstva, kakor zadnjič in predlagam, da predsednikom današnjega shoda izvolite kakor zadnjič župana ljubljanskega g. Ivana Hribarja! (Z živio-klici sprejeto). Prosim ga torej, da prevzame predsedstvo.

Župan Ivan Hribar:

Slavni zbor! Da se konstituiramo, dovoljujem si predlagati Vam, da izberete dva podpredsednika in sicer: g. notarja Luko Svetca (živio-klici in 2.) g. župana metliškega Jutraša (g. Jutraš se nekoliko opravičuje, češ da ne more vedno te časti zase reklamirati, ker se mu je že zadnjič izkazala, nato sprejme). Podpredsednika zavzameta mesti). Obenem si dovoljujem predlagati dva zapisničarja g. nadučitelja Črnagoja in g. odvetnika in mestnega župana Al. Krauta iz Kamnika. (Sprejeto.). — Častita gospoda, pozdravljam Vas vse, pozdravljam Vas prav iskreno, ki ste se danes tukaj zbrali kot zaupniki. Narodnonapredna stranka ve, kaj se ima Vam zahvaliti, ve pa tudi dobro, da so prišli tako važni časi, da je čutila potrebo stopiti z Vami v ožjo dotiko. Za vse svoje uspehe se ima poleg svojega vodstva zahvaliti tudi Vam, ki ste sodelovali. Vas, častiti gospodje zaupniki, ni bilo treba priganjati na današnji shod, zadostovalo je, da se Vam je poslalo povabilo. Vas je pripeljala sem ljubezen do stvari in sem trdno prepričan o zanimanju za stvar, ki živi v Vas.

Jaz sem rekel, da se imamo zahvaliti za uspehe Vašemu cenjenemu sodelovanju. O uspehih hočem govoriti in tukaj pripomnim, da nimajo naši istokrvni neprijatelji, ali recimo

rajsi protivniki prav, ako nam odrekajo vse uspehe. Po mojem prepričanju očitajo to popolnoma po krivem. Narodnonapredna stranka si je pridobila toliko uspehov, da se nasprotniki pred njimi boje. Če bi to ne bilo res, tedaj bi nas ne napadali tako silovito in nestrpno, tedaj ne bi potrosili v boju že toliko smodnika. Naj se reče, kar se hoče, to je gotovo, da bo nepristranski zgodovinar narodnonapredni stranki za organizacijo in za napredek naroda vedel dati pohvalo. Za organizacijo naroda, sem rekel: Naj oni častiti gospodje „mladi“, ki se zaganjajo v nas starejše, naj se ozrejo po vrstah nar. napredne stranke. Jaz vprašam, ali je kaka stranka na Slovenskem, ki bi bila v resnici tako prešinjena z narodnim prepričanjem in trdno narodno zavestjo, združeno z narodno požrtvovalnostjo, kakor narodnonapredna stranka?! In jaz vprašam, bi li oni mogli tako svobodno pisati in nas tako svobodno sramotiti, ako bi jim ne bili mi v boju z vlado priborili te svobode?!

Zasluge pa si je stekla narodnonapredna stranka tudi za napredek naroda: Njena zasluga je, da se je v naši domovini začelo svitati in da se je naš narod začel privajati na to svetlobo, ki se razširja iz strankine organizacije. Radi tega nas pa protivniki tudi tako srdito napadajo in zlasti onega boritelja v naših vrstah, ki ga kličejo dr. Ivan Tavčar. Kakor sem dejal, napadajo nas silovito, in sicer z vso ostudnostjo in z vsemi onimi surovimi izrazi, ki so se zadnje čase preveč vdomačili v naši žurnalistiki, in to klerikalci, kakor tudi „mladi.“ — Kar se tiče klerikalcev, je stvar v tem oziru popolnoma jasna; oni vidijo, da imajo v nas najhujše nasprotnike in organizacijo, ki je v stanu preprečiti njihove nakane.

Kar se tiče pa „mladih“, pa ne razumem, zakaj napadajo našo stranko. (Sramotno!) Sicer vedno naglašajo, da se jim ne gre za osebne napade, ampak za principe in naglašajo, da so bolj svobodomiseln, kakor mi. Če je pa to res, potem pa gospodje ga-

zijo z nogami princip svobodomiselnosti, če udarjajo, po nas. Glede klerikalcev smo si čisto na jasnem — kakor sem rekel — ti nas morajo črtiti in nas črtijo, kar so pokazali s tem, da so z izdajstvom nad koroškimi brati na Kranjskem vrgli na tla svobodomiselnost, da bi tukaj gosposodovali. Toda jaz mislim, da se motijo, ker so pozabili popolnoma hrvatsko pregovorico: Pritisnuto jače, sve to više skače! In ravno radi tega pozabiti ne gre in se pozabiti ne sme narod. napredne organizacije, katera po svojem programu zastopa neko svetovno naziranje in tega naziranja ni v stanu nobena sila potlačiti in s površja spraviti. Gospoda moja, pogledjmo okoli! Zmagoslavno koraka svobodna misel po evropskih poljanah, naj se ji nazadnjaštvo upira, kakor se hoče. Res je sicer, da je še klerikalna armada tu, ki se postavlja v bran in zida porušene trdnjave nazaj. Toda vsaka armada se mora vdati, ako ima trpeti naskoke ljudi, ki so navdušeni za stvar in ki zastopajo idejo, ki zmagonosno koraka dalje. In tako idejo zastopa tudi naša stranka in bo radi tega tudi zmagonosna. Napačno pa bi bilo, ako bi ona mirno čakala stvari in dogodke, da se razvijajo in odigravajo brez njenega vmešavanja, ona je marveč poklicana, da dejansko poseže vmes, da na novo organizovana tudi zastopa cilje, za katerimi teži!

Radi tega ste se zbrali, da dopolnite in potrdite oni program, ki ga je vodstvo nar. napr. stranke pripravilo, da Vam ga predložijo. Upam, da se nam bo po skupnem prizadevanju posrečilo spolniti ga, da bo služil desetletja našemu skupnemu delu. Z izvršitvijo te naloge pa še niste izvršili svoje popolne, cele naloge, ki vas vsekakor še čaka, namreč cilje in težnje narodnonapr. stranke tolmačiti vodstvu, v dotiki z njim stremiti za uresničenje ciljev, proučevati, kako se širi prosveta drugod in kako se mora pri nas širiti, da se učite upirati se mračnjastvu. Ako bodede to vršili, tedaj imamo upanje in prepričanje, da bo nar. napr. stranka

krepro delovala v strah nasprotnikov svobodne misli in v tem upanju Vas pozdravljam in odvarjam zborovanje (živio-klici).

Prva točka, ki je danes na dnevnem redu, je poročilo o programu nar. napr. stranke. Odbor je ta program izdelal potem, ko se je posvetoval v dveh sejah o njem. Načrt programa je bil priobčen v „Slov. Narodu“ in danes imate program natisnjen v rokah. Poročal bo g. tovariš dr. Triller. Predno mu pa dajem besedo, dovoljujem si Vas prositi, da bi vsi, ki utegnete govoriti, izvolili se na kratko izražati, seveda nečem reči, da Vam kratim svobodo govora, temveč vsak povej, kar ima na srcu, da izvemo iz vaše srede želje in težnje pristašev stranke. Vendar se naj vsak pri tem kratko in jedrnatno izraža.

Metliški župan g. Jutraš:

V prvi vrsti pozdravljam vse in se zahvaljujem za izkazano čast in zaupanje, katero oboje sem tudi že 25. marca t. l. užival. Veseli me, ko vidim, da se za stvar zanimate. Živel! Če bi nas kaka nesreča zadela radi volilne reforme, naša srca bodo vendar še vedno gorela za naprednost. Mislim, da mi ne boste zamerili, ako pri tej priliki zahtevam v imenu naših revnih Belokranjcev, ki s svojimi pridelki nikamor ne morejo, da se podaljša dolenska železnica do Karlovca, in Vas lepo prosim, da se z vsemi silami zavzemate za to. Kadar bo treba, bomo zopet prišli v Ljubljano v še večjem številu, kakor danes.

Dr. Triller

je poročal o reviziji strankinega programa. Dr. Triller je govoril sledeče:

Slavni zbor! Cenjeni gospodje somišljeniki! Strankina eksekutiva mi je poverila častno nalogo, da vam poročam o načrtu programa narodnonapredne stranke, kakor je bil ta načrt revidiran v smislu vaše resolucije z dne 25. marca t. l. Elaborat, ki vam ga priporoča izvrševalni odbor v sprejem, odgovarja strogo in točno vodilnim načelom, katera ste na zadnjem shodu soglasno odobrili in za-

radi tega lahko odpade vsako nadaljno motivno poročilo, to pa tembolj, ker je bil načrt priobčen v „Sl. Narodu“ ter — vsaj kolikor je meni znano — v naših krogih ni izzval neugodne kritike. Pač pa je vsa ostala kranjska javnost obljala ta načrt z redko soglasnostjo in zato mi dovolite pred vsem par splošnih besedi.

Da pri klerikalcih in Nemcih naš program ni našel milosti, je ob sebi umevna stvar in na to stran ne mislim izgubiti nobene besede. Manj razumljiva mi je že srditost, s katero se je zagnalo v to naše novorojeno dete glasilo jugoslovanske socijalne demokracije. A tudi na to stran se danes ne nameravam spuščati v debato, kajti slepa strast, izključujoča vsako objektivno sodbo, mi je le dokaz, da tudi jugoslovanska socijalna demokracija še ni prebolela tiste otročje bolezni vsake radikalne stranke, ki misli, da ima monopol za izboljšanje obstoječih razmer ter videva vsled tega v svobodnemiselnem meščanu le nepoklicanega konkurenta, mesto naravnega zaveznika glede skupnih zdravil idej.

Pojavila pa se je v zadnjih časih v našem javnem življenju še tretja struja, ki trdi, da je narodna in da je napredna, pa vendar noče biti narodnonapredna! To je dosedaj še anonimna frakcija naših mladih malokontentov in fronderjev, zbirajoča se okrog kamniškega lista. In na to adresu želim izpregovoriti par odkritih in odkritosrčnih besed, kajti zdi se mi, da si je stavila ta struja za poglavitno življensko nalogo, da širi malodušnost v vrste narodnonapredne stranke, da le razdira, ne da bi tudi zidala! (Posamezen klic: To ni res!) Odkritost in odkritosrčnost bodi sploh geslo današnjemu shodu. Vsakdo naj nam v lice svobodno pove svoje mnenje. Naša stranka ni kasarna, kjer sme vojak spregovoriti, le kadar se ga vpraša; mi nimamo ničesar prikrivati in za stvarno kritiko bomo le hvaležni. Vsakdo naj brez strahu položi svoj prst na tisto rano našega skupnega telesa, ki po nje-

LISTEK.

Same žalosti.

Ljubljanski škof ljubi po očetovski svoje kaplane, ako so dobri agitatorji, in se jih spominja tudi v nesreči.

Lansko leto je bil v blaznici na Studencu neki kaplan M. kot pacient. Takrat je škof pokazal, da na kaplana tudi v tej bolezni ni pozabil. Nekega dne je pridrdrala na Studenc lepa kočija in iz nje stopita dva gospoda, eden odličen, z vidnimi znaki cerkvenega dostojanstva in izredno inteligentnega obličja, drugi bolj skromen in ponižen. Vrata so bila zaprta in skromni duhovnik je oblastno pozvonil, kakor bi hotel že s tem naznati, da prihajajo imenitni ljudje.

Kmalu se odpro vrata in prikaže se „Slovenčev“ prijatelj Joža, original vseh originalov, ki na vprašanje, kdo pa ste?, vedno odgovori „norec“.

Za Jožo so se prikazale sestre-smiljenke, ki so, videč škofa, hitro

popadale na kolena in vdano pričakovale višjepastirskega blagoslova.

Joža je pač moral spoznati iz tega, da je mož z znaki cerkvenega dostojanstva in z inteligentnim obličjem nekaj posebnega, toda imponiralo mu to ni.

„Kuga pa čta?“ je prašal ošabno in se razkoračil, kar je mogel, kakor Šuklje, kadar zagovarja svoj penzjon.

„Prijatelja bolnika sva prišla obiskat.“

„Tako?“ je rekel Joža in se namrdnil. „Brez listka ne pride nihče v blaznico. Tam-le je pisarna.“

Joža je govoril grobo in metal jezne poglede okrog sebe, da so se sestre stiskale kakor lastavice ob viharju.

Tedaj pa je gospodu z znaki cerkvenega dostojanstva in z inteligentnim obrazom zavrela kri. Stopil je preč Jožo, ga pogledal tako uničevalno, kakor bi upal, da se vsled tega na mestu pogreze v zemljo in potem s povzdignjenim glasom rekel:

„Veste, kdo sem jaz? Jaz sem škof ljubljanski.“

In po kratki pavzi je milostljiveje dostavil:

„In zdaj nas pustite notri.“

Če je škof upal, da se bo Joža vsaj sesedel samega strahu, se je krvavo zmotil.

„Ah, kaj,“ je energično izjavil Joža, „škof gor ali dol, brez listka ne pride nobeden notri.“

Sestre so bolestno zavzdihale, kakor da se je zvalila nanje vsa nesreča tega sveta, škof je zatrepetal in prebledel je, kakor pan Ementhaler, ko je v gledališču zaslišal piščalko, njegov spremljevalec pa je strmel, da Bog Joža ni kar na mestu potipal z najdebelejšim prstom. A Joža se je le zadovoljno smehljal in z vidnim zadoščenjem ogledoval uspeh svojega nastopa.

In tedaj je škof z globokim vzdihom sklonil glavo in je šel v pisarno po dovolilo za vstop v blaznico.

Joža pa je vzlic temu ostal pri „Slovencu“ v posebni milosti, pač pa je škof vselej žalosten, kadar se spomni, kako se mu je godilo v blaznici.

* * *

Tudi Luka Smolnikar je žalosten. Doslej je imel monopol za kupčijo z lursko vodo in ker Ljubljana nikdar ne usahne, je ta kupčija lepo cvetela in je Luka lepe kronice deval na stran ali si z njimi lajšal grenkobo in težave celibata. Zdaj je pa dobil konkurenta, in sicer nevarnega konkurenta v osebi vrhniškega kaplana Sušnika. Ta je videl, kako lepe kupčije dela Smolnikar in njegovo duhovsko srce ni moglo premagati zavisti. Odpravil se je v Lurd, se tam utrdil v veri v čudeže in potem pripeljal domov nekaj sodčkov lurske vode. Smolnikar prodaja lursko vodo le v zapečatenih steklenicah, Sušnik pa je s pravo konsumarsko bistroumnostjo spoznal, da bi z nadrobno prodajo še lepše izhajal in bo prosil za dovoljenje, da sme lursko vodo prodajati čez ulico tudi na „frakeljčke“ in na „štamperle“. Sicer pojde vsled te konkurence prijateljstvo med Smolnikarjem in Sušnikom „v franže“ ali na svetu je dandanes že tako, da je vsak sam sebi najbližji.

* * *

Žalosten je tudi Govekar. Pred nekaj dnevi je izstopil iz intendance in se odpovedal za neznatno delo dosti lepi plači, ki jo je bil po tolikem trudu dosegel. Slišal je, da so neki gospodje povodom izstopa iz intendance dobili zahvalne adrese od gledališkega osebja. Tudi njegovo srce je objelo kopnenje po taki adresi. Sedel je za mizo in ker ima na magistratu mnogo časa, je spisal dolgo in jokavo pismo na gledališko osebje. „To mora izdati“, si je rekel. In potem je čakal na zahvalno addresso. Trdno jo je pričakoval. Tri dni jo je čakal, a ni je bilo. Tedaj je legla bridka žalost na njegovo srce in ta žalost je zapekla kakor hudičevo olje, ko je izvedel, da je nekdo predlagal, naj se mu pošlje taka addressa, a da je s predlogom propadel, dasi ga je utemeljeval s klasičnim argumentom: „Pošljimo mu addresso, saj zna zopet priti v intendanco in potem bomo videli hudiča“. Niti ta argument ni izdal. Nihče ni hotel podpisati adrese. Ko je Govekar to izvedel, se je njegova žalost premenila v sveto jezo in maščeval se je strašno. Vstopil je

govem mnenju najbolj skeli. Tudi jaz brez ovinkov priznam, da v naši stranki v zadnjem času ni bilo vse zlato, kar se je svetilo. Glede tak-tike smo si bili prišli v resno navzkrižje in ta disharmonija nas je zavedla pogostoma v letargijo in brezdelje. Nikakršne tajnosti ne izdajam in prav nič se ne ženiram izpovedati, da nismo vsi odobravalji taktike glavnega glasila svobodne misli v Slovenici. Toda pozabiti se ne sme, da je naš dnevnik od vodstva stranke popolnoma nezavisno glasilo, ki le prostovoljno služi našemu programu in ki hodi glede taktike tista pota, ki se njemu vidijo prava ter vihti tisto orožje, ki se njemu vidi prikladno. Prav zaradi tega sem bil s početka tudi jaz med tistimi, ki so simpatično pozdravljali rojstvo „Našega Lista“ kot zastopnika druge taktike v boju za isto svobodno misel, za iste vodilne ideje. In naj bi se bila rodila iz te razlike tudi nova posebna frakcija mladih naprednjakov ali demokratov, jaz bi jo bil z veseljem pozdravil.

Toda prišlo je drugače in danes spokorjeno priznam, da imenovana struja mladih prav v ničemer ni izpolnila nad, ki smo jih stavili nanjo. — Očitati so nam, da zapiramo mladim pot do veljavnih mest. Dobro, uvidevali smo opravičenost zahteve in na stečaj smo spomladu odprli mladim vrata do vodstva stranke. Pa so prišli zopet in rekli: programa nimate in mi ne vemo, za kaj naj se borimo. In napravili smo program, kateremu resnih idej ni odrekati in pričakovali smo, da bodo sedaj mladi kamniški fronderji dali na rešeto stvarne kritike ta program in nas poučili, kako in kaj. — In evo vam sedaj to „stvarno kritiko“: (čita iz zadnjega „Našega lista“)

Nikjer nič pozitivnega, s čimer bi se dalo računati — vse visi v zraku, v negotovosti, katere jih je lahko strah. Nobene ideje, ki bi jih družila — ne gospodarske, ne narodne, ne verske, ne humanitarne, ne državno-pravne — vse nič drugega, nego to, kar je bila ta stranka že od nekdaj: stranka takozvanih boljših ljudi, ki ne potrebujejo nobenih ciljev, nobenih idej; program jim je mogočna beseda „jaz“!

To je vse, to je cela politična modrost kamniške mlade struje. Negacija vsega obstoječega — duševni nihilizem, to je njihov program. (Tako je!) Naj mi oprostite gospoda, ako jim povem v brk in lice, da je takih duševnih produktov pri nas „onemoglih starih“ še vedno po pet za en sam groš! (Viharni dobro klici.) — In še nekaj so nam povedali: da zaradi tega ne morejo z nami, ker zdravih jabolk ne kaže pritiskati gnilih. A jaz vprašam: kje pa so ta zdrava jabotka? Jaz jih ne vidim. Meni vsaj se ne zdi posebno

zopet v intendanco. Po pravilih „Dram. društva“ voli sicer odbor intendanco, in če je kdo izstopil, more priti v intendanco le, če ga odbor noviji izvoli — toda za take malenkosti se naš dramatični Boulanger že davno ne meni.

* * *

A kaj so vse te žalosti proti veliki žalosti, ki tare neko dražestno „umetnico“ eksotičnega pokoljenja.

Približal se ji je izkušnjavec in ji zapeljivo rekel:

„Gospodična nekaj imenitnega vam moram povedati.“

„Hm?“

„Gospod X. se za vas zanima. Slišite, to je mož! Debel, bogat in neumen.“

„Ah!“

„Škoda, da imate znanje s tistim oficirjem —“

„Tega lahko odslovim, kadar hočem, saj tako nima nič denarja. Salfalad sem že sita.“

„Ah?“

„Kaj pa je rekel tisti gosp. X?“

„Vprašal me je, kdaj je vaš god in dejal, kdaj bi vam smel prinesiti svoje darilo na dom.“

zdrav oni, ki se sam ves božji dan valja ob solncu praznih fraz, potem pa toži in joka — da drugi ne delajo. (Glasno pritrdjevanje.)

Gospoda moja! Z mirno dušo trdim, da ga ni človeka v vodstvu stranke, ki bi se oklepal svojega takozvanega častnega mesta, ki mu jemlje le čas in denar. Na vsem svetu in v vsem življenju je tako, da se staro mora umakniti mlademu; a kadar umen gospodar izroča gospodarstvo, mora imeti pred seboj trdnega in zrelega sina. Dokler je pa reprezentovana zgolj v tistih jati, ki se zbira okoli kamniškega lista, ona nova generacija, ki naj stopi na naša mesta, do tedaj je sveta dolžnost starih, da vstrajajo, ako hočejo zabraniti poraz svobodne misli v kranjskih Slovenicih. (Splošno glasno odobravanje.) Ti mladi se pač še niso skazali moške, ki bi bili sposobni, da popravijo naše baje polomljeno krmilo, da zašijejo naša baje strgana jadra ter postavijo zopet baje polomljeni jambor. To bodejo morali preskrbeti „stari“ že še sami!

Narodni blaziranosti, tej moderni bolezn mladine, se pa izlepa tudi ne umaknemo, in ako nas porazi, dolgotrajna njena zmaga in slava ne bo. Brez idej, kakršne uveljavlja v svojem programu narodno-napredna stranka, dandanes kulturn narod ne more živeti in ako se danes pogrezne ta stranka v nirvano politične smrti, tedaj bo jutri zadonel širok domovine mogočec klic: Narodno-napredna stranka je mrtva, živela narodno-napredna stranka! (Dolgotrajno viharo pritrdjevanje.)

Nato prečita poročevalec načrt programa, o katerem se vname sledeča debata:

Predsednik: Otvarjam splošno debato, želi kdo besede? (Nihče.) Prehajam k podrobni debati glede vsake točke posebej. 1. in 2. točka brez debate soglasno sprejeti.

Ad 3. točka: K besedi se je oglašil

g. Anton Trstenjak:

Imam nekaj jako važnega in perečega pripomniti. Kakor Vam je znano, živimo Slovenci pod pritiskom Nemcev in Lahov. Ta pritisk se kaže v vsej naši administraciji. Da se temu odpomore, ste zahtevali, da se v Ljubljani ustanovi višje deželno sodišče. Ob enem pa se naj tudi zahteva ustanovitev poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani, ker vsi in zlasti uradniki, katere tukaj zastopam, vemo, koliko krivice v narodnem oziru izhaja ravno od sedanjega ravnateljstva v Trstu. Slovenski jezik in slovenski uradnik nima nikake pravice; dasi je našemu jeziku postavno zajamčena enakopravnost z drugimi jeziki v državi, je dejanski vendar ne uživa. Kakor Vam je znano, izhaja pri tem ravnateljstvu poseben naredbeni list, in sicer za Lahe v laškem, a za nas

Umetnica se je zasmejala veselo in prešerno in začela kar plesati.

„Torej — kdaj naj vam pride za god voščiti.“

„Ah, norček“ se je smejala umetnica „kaj tako vprašujete! Saj vendar veste, da mi tak imeniten gospod lahko vsak večer ob 11. za god vošči ...“

V kavarni je sedel gospod, ki je debel, bogat in neumen. S skrivnostnim smehljajem se mu je približal izkušnjavec in pomembno namežikuje je zašepetal gospodu na uho.

„Gospodična je rekla, da je za takega gospoda, kakor ste vi, vsak dan ob 11. zvečer njen god.“

„Hm, kako ste rekli?“ je vprašal debeli, bogati in neumni gospod in potem odmahnil z roko. „A, že vem, sem že razumel.“

Vzel je iz žepa lepo šatulo z lepo zlato zapestnico in jo nesel nazaj k zlatarju, ker je sicer bogat in debel, pa vendar ne tako neumen, kakor izgleda.

Gospodična pa je žalostna, da ji tako idealen mož ni prišel za god voščiti in kadar sreča nerodnega izkušnjavca, mu vselej iznova pove, da je največji dolgoušec na svetu.

Slovence v nemškem jeziku; Lahimajmo laške tiskovine, mi Slovenci pa nemške, kar pomeni za nas gotovo veliko krivico. Pa ne samo to. Poštno in brzojavno ravnateljstvo deluje na vse strani, da se slovensko lice naših pokrajin izbriše; v svetovnem poštnem zaznamu se pačijo imena naših slovenskih vasi, kakar tudi mest, samo da bi mislil tuji svet, da eksistira tukaj nemški narod. Ne pišejo na pr. slovenski: Železniki, ampak „Eisner“, da mora vsak nepoučen tujec misliti, da je to nemški trg. Znano Vam je nadalje, da niti naša Reka nima tega imena, ampak samo „Flume“, in ako se pošlje brzojavko v Reko, bo gotovo romala v Črno goro. Zahtevamo torej, da se napravi konec tem razmeram, kar se bo najlažje doseglo z ustanovitvijo poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani, potem bo imel tudi slovenski jezik in slovenski uradnik ono veljavo in zavetišče, ki jima gre po zakonu.

Velecenjeni gospodje zborovalci, ki niste našega stanu, si niti ne morete misliti, koliko težavam in zapostavljanjem je slovenski uradnik na domačih tleh izpostavljen! V Trstu se ga šikanira toliko časa, da se prosi sam stran in je vesel, da pride stran. Da se temu odpomore, predlagam, da se k točki, ki govori za ustanovitev nadsodišča v Ljubljani, pristavi: „in ustanovitev poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani.“ (Dobro klici.) (Sprejet je bil soglasno najprej predlog poročevalcev glede te točke 3. in potem dodatni predlog g. Trstenjaka.)

Ad 4. točka programa: K besedi se je oglašil g.

načelnik Žirovnik:

Oprostite, gospodje, meni se ta točka ne zdi pravilno stilizirana. Navadno se stranke ogibljejo konfliktov, kolikor mogoče, za danes še niti nismo gotovi, ako se bo mogla na Francoskem izvesti ločitev cerkve od države. Zakaj bi torej naša stranka jemala to v program. Meni se zdi dovolj, ako se program glasi: Stranka se ne vrtika v verske zadeve, obsoja pa odločno vsako zlorabo cerkve in vere v politične namene. Nad nami učitelji se nasprotniki najlože znesejo in tako bomo mi trpeli radi tega pasusa. Radi te stilizacije bomo mi takorekoč tarča hudih napadov.

Dr. Triller:

Po mojem mnenju odkritosrčnost največ velja; zakaj bi se sramovali javno izpovedati, kar v svojem srcu nosimo. In, gospod načelnik, tudi ako se besedilo uhlaži, ne bo nič pomagalo. Nič ne pomaga, ako greste vsak dan v cerkev, k izpovedi in obhajilu, ostali bode vseeno antikrist, ker ste član narodnonapredne stranke. Torej mislim, da ni treba, da bi se tukaj iz praznih ozirov na zunaj ne povedalo tega, kar stranka misli, in kar nam veleva svobodnomiselnost. (Pri glasovanju se z veliko večino sprejme predlog poročevalca in odkloni oni Žirovnik.)

ad 5. točka: (sprejeto brez debate).

ad 6. točka: (sprejeto brez debate).

ad 7. točka: (sprejeto brez debate).

ad 8. točka: posestnik

Jenko iz Brnikov

ima besedo:

Dovolite, da v imenu kmetskega stanu spregovorim nekatere besede. Narodnonapredna stranka je imela do sedaj na programu kmečke zahteve, za katere se pa ni potegovala. Če hočete na kmetih pridobiti tal in kmetsko ljudstvo potegniti za seboj, treba da tudi na kmetih organizirate in istih želje in zahteve izvršujete. Lepo število zahtev je obljubljenih na programu za kmete. Treba je pa, da se ustanovi samostojna kmetska organizacija, kakor jo imajo nasprotniki. Treba nam je kmetom združništva. Dosedaj ga je stranka pobijala, in to je bila njena glavna krivda, oziroma tudi krivda kmetov, ker niso zahtevali, da naj za nje zastavi svoje sile. Če hoče torej nar. napr. stranka pridobiti na kmetih tla, je treba gospodarske organizacije, kakor jo imajo

nasprotniki. Nasprotniki so to organizacijo znali porabiti in so za seboj potegnili ljudstvo; to velja posebno glede duhovščine. Priporočam stanovsko organizacijo in združništvo.

Prišle bi v poštev kreditne zadruge in proizvajalne zadruge; o konsumnih društvih pa ne govorim; to imajo trgovci zase.

Prva stvar je denar in mi moramo dobiti posojilnice ali hranilnice, naj si bodo že raifaiznovke ali pa kakake drugega sistema. Kajti nasprotniki se imajo samo svojim posojilnicam zahvaliti, da derejo ljudje k njim. Nasprotnikov ljudje so kupljeni. Kaplan ali župnik rečeta: Ti si dolžan, stori to, podpiši to, če ne, potem pa plačaj! Zato priporočam pred vsem, da v krajih, kjer še ni posojilnic, naj strankino vodstvo dela na to, da se ustanove in da pridejo pridni ljudje v odbor. Če pa je kje nasprotna posojilnica, potem pa se naj ustanovi tam konkurenčna posojilnica. Od začetka bodo sicer težave, toda treba je neustrašenih ljudi, ki se bodo pa že dobili. Jaz priporočam za vsak kraj posojilnico, kjer je pa že nasprotna, tam pa konkurenčno! Nasprotniki so jih ustanovili v politične namene, da žanjejo pri njih politične uspehe.

2. Produktivne zadruge, ki se dele v več vrst:

a) mlekarske zadruge, več jih že imamo. Ustanovili so jih naprednjaki in v tem oziru pokazali klerikalcem pot. Mlekarnase že rentira, ako ima zagotovljenih 400—500 litrov mleka.

b) vinske zadruge za vinorodne kraje.

c) žitne zadruge za žito, ki se posebno priporočajo za kraje, ki ležijo daleč proč od prometnih prog. Dobrota bi bila ta, da bi ne bilo vsakemu posamezniku treba voziti daleč na trg.

d) ker vsled izseljevanja primanjkuje delavcev, so priporočljive strojne zadruge za skupno naročanje strojev.

e) združne klavnice bi posebno dobro služile v jesenskem času, ko je dosti pitalih prašičev treba poklati. Tedaj bi se klali v skupnih klavnicah in paprej pošiljali. Le pogledimo drugam: v Danski državi so ustanovili prvo združno klavnico in 13 let po ustanovitvi prve, to je leta 1900 jih je bilo že 26 s 53.000 člani, ki so dobili za meso 30.000.000 fl., dočim prejšnja leta samo 15—20.000.000 fl. Tudi pri nas bi to gotovo bilo dobro. Pri nasna Gorenjskem ni razen par klerikalnih mešetarjev, ki meso na Koroško spravljajo, nobenega kupca!

f) sadjarske zadruge;

g) za živinorejske zadruge bi se bilo posebno treba zastaviti. Konjerejci po Gorenjskem na primer gojijo pinegavsko pleme. Pridejo koroški in tirolski prekupei in pokupijo žrebeta in dajo 5—10 fl. več zanj, kakor domačini. Seveda dobijo doma na Koroškem in Tirolskem podpore, zato, prodajo čez 4 leta konje državi, katera pošilja konje zopet na Kranjsko in zahteva za vsakega posameznega po več tisoč kron!

Da bo združništvo uspevalo, je treba trdne odločne volje in poštenih ljudi ter vztrajnega dela. Eno ali dve leti seveda ne bo dobička; potem pa mora iti.

Kmetski stan je zaenkrat izročen duhovščini, samo tej rad verjame. Drugim obljubam nerad sledi, razen če se mu sigurno zagotovi: Ravno tukaj boš dobil denar, potem pa verjame! Pri vsaki organizaciji pa mora biti nekaj politike zraven; brez politike ni sploh nič. Za združništvo se mora nadalje vzbujati zanimanje po časopisih! Zlasti pa se naj bi vpeljal kmetski pouk na učiteljskih; vsaj pridejo učitelji najbolj v dotiko z ljudstvom po deželi, kjer ga lahko podučujejo. Nadalje naj zastopniki skrbijo, da morajo javni zastopi, dežela in država votirati podpore kmetskemu stanu in njegovi organizaciji. Pisati mora za združništvo tudi časopisje, in sicer mora pisati poljudno, za mlade ljudi vabljivo, ker s poukom moramo začeti pri otrokih. Starec kima samo, dokler se mu prav daje, sicer je pa popolnoma nedostopen za poduk. Podučiti je treba mladino,

potem bomo pa drugače zapeli po deželi! (Burni živio klici.)

Potem pa še nekaj! Narodnonapredna stranka bo mnogo pridobila, ako se poteguje za zavarovanje kmetskih delavcev za starost in onemoglost. Le pogledimo; sedaj nas je okrog 350.000 kmetskega stanu, to število odpade gotovo precej hlapcev in delavcev, katere bi stranka gotovo zase pridobila, ako jim izposluje zavarovanje za starost in onemoglost, kar pomeni vzpričo enaki in splošni volilni pravici, kjer bo štel delavec gas toliko, kakor posestnikov, že veliko. (Živio klici.)

K besedi se oglasi

g. nadučitelj Perko:

Predlog g. Jenkota toplo priporočam. Res je, kar on trdi, da klerikalci ustanavljajo zadruge iz političnih namenov. To lahko konstatiram iz svojega lastnega kraja — poljanske doline. Tam so ustanovili klerikalno zadruge samo radi tega, da bi padla Poljanska dolina, ki je dr. Tavčarjev rojstni kraj. Pomagal sem pri ustanovitvi zadruge v Zireh, toda nasprotniki so zanesli med sotrudnike politično strankarstvo in razšli smo se! Prav ima g. Jenko, ko priporoča konkurenčno združništvo, ker le na ta način bomo uničili to hudičevsko nasprotno zalego.

Poročevalec dr. Triller:

Štejem si v prijetno dolžnost, da se zahvaljujem g. Jenku za nadvse zanimive in važne nasvete glede delovanja med kmetskim ljudstvom. Njegovi namigljaji se mi vidijo tako važni, da bi takoj prosil vse napredno slovensko časopisje, da dobesedno pri-nesejo njegova izvajanja, ker bodo napravila povsod najglobokejši vtis. Iz vsakega kraja, kjer je treba, da se ustanovi kaka zadruge, naj se takoj sporoči vodstvu stranke, da vse pri-merno ukrene. V zadnjem času sta se ustanovili posojilnici v Sv. Križu in Mirni peči, ki gotovo dobro uspevate in bodele dobri agitatorični sredstva. Iskreno tudi priporočamo predlog za zavarovanje delavcev na deželi.

Župan Hribar:

Dovoljujem si pripomniti, da je ta zadnji predlog g. Jenka glede zavarovanja delavcev neprimerno velike važnosti, kajti starostno zavarovanje se vpeljuje v državi pri industrijskih delavcih, in če se ne poskrbi v tem oziru pravočasno za poljske delavce, jih kmalu sploh ne bo več dobiti. Mislim, da se bo odbor, ako se sprejme predlog, z velikim veseljem zavzel za stvar. (Najprej sprejeta točka, kakor jo je predlagal poročev, potem pa tudi Jenkov predlog soglasno.)

Ad točka 10. se je oglašil k besedi

g. Franchetti:

Obrtna organizacija je danes v slabem stanju. Kar je sploh imamo, obstoja samo v politične svrhe klerikalne stranke. Če se hoče narodnonapredna stranka zavzeti obrtnikov, ki so bili na Kranjskem večinoma njeni pristaši, potem bo imela dosti hvaležnega dela. Predvsem je treba, da se tudi za Kranjsko postavi združnega inštruktorja, da obrtnike poučuje in jim daje navodila. Nadalje naj se ustanovi obrtno-pospeševalni urad. Ako se hoče na primer sedaj prirediti kaké poučne tečaje, je treba na vse kraje letati in vlagati prošnje, kar vzame mnogo časa in povzroča veliko stitnosti, vse to pa naj tvori delokrog obrtnega pospeševalnega urada. Stranka se naj nadalje zavzema za obrtno-nadaljevalne šole, posebno pa meščanske šole, ki so za obrtni stan prevelike važnosti. Obrtniki imajo navadno veliko družino in z najmanjšimi stroški otroke dobro odgoji, ako jih da v meščanske šole, ki se na vsled tega ustanovijo ne samo v Ljubljani, ampak po vseh večjih krajih. Pripominjam pa še nekaj! Ako ozremo po drugih krajih, vidimo, da se za obrtno gibanje zanimajo v veliki meri državni, deželni in občinski zastopniki. Naj se pa pri nas prirediti kak obrtni sestanek ali shod, nikdar še nismo imeli prilike pozdraviti svoji sredi gospode državne ali deželne poslance ali občinske zastopnike. N

bo v tem oziru v prihodnje drugače. Naši zastopniki se morajo zanimati za naše gibanje, ker le tako se morejo poučiti o naših težnjah in potrebah in iste uspešno zastopati. Končno predlagam, da bi sprejela narodno-napredna stranka v svoj program, da se naj čimprej ustanovi za Kranjsko obrtni inštruktor, obrtno-nadaljevalna šola, meščanske šole ter pozivljam vse državne in deželne poslance, da se v prihodnje udeležujejo shodov obrtnega stanu!

Poročevalec dr. Triller:

Glede nasveta, da bi se sprejeli k 9. in 10. točki programa tudi še: da se naj nastavi obrtni inštruktor, opozarjam na to, da je občinski svet ljubljanski storil umesten tozadevni sklep. Nimam pa nič zoper to, da se tudi ta točka sprejme v program, dasi je že bolj detajl in vsled tega ne spada več v program.

Župan Hribar:

Pristavim, da je ta točka že itak implicitno obsežena v dosedanjem glasilu točke 10. Sicer so se pa v tej stvari storili že vsi potrebni koraki in bo tudi kranjska obrtna zbornica v kratkem vse potrebno storila. (Nato se sprejme točka 10.)

Ad točka 11. K besedi se je oglasil

g. Anton Trstenjak:

Častiti zborovalci! Kakor Vam znano, je uradništvo dolgo časa spalo, ker je moralo spati vsled pritiska od zgoraj in se ni smelo gibati. Danes je pa vse drugače. V Ljubljani se je osnovalo društvo „Naša zveza“, ki ni samo stanovskega, ampak tudi političnega pomena in je vsled tega v tesni zvezi z narodnim razvojem. Ne deluje samo zase, ampak za skupnost in celokupnost slovenskega naroda. Jaz sem mislil, da bo narodno-napredna stranka intencije take organizacije z veseljem pozdravila in da bo kolikor mogoče delala na to, da se taka organizacija v deželi ukorenini. Razvili smo svoje delovanje in uspeh je velik; mislim, da bo uradništvo moglo svobodno misliti stvari veliko koristiti. Častiti gospodje, vi ne veste, kako je slovensko uradništvo še vedno na vseh poljih hudo zatirano, da se ne sme narodno gibati. Velike pritožbe prihajajo z državne železnice. Tukaj se Slovenec ne sme svobodno gibati, ker je sicer izpostavljen največjim slabim posledicam, dočim se nemški uradnik lahko giblje in lahko politično nastopa. Narodno-napredna stranka mora gledati, da se slovenskemu uradništvu podeli svoboda, kar se bo zgodilo, ako se poslanci zato potegnejo.

V programu je nadalje rečeno, da hoče narodno-napredna stranka skrbeti za izboljšanje plač uradništvu. S to željo se seveda uradniki strinjamo, vendar jo je treba nekoliko specijalizirati. Treba je gledati, da se vsaj uradništvo pritegne nase, treba je poznati njegove želje, katere ima na srcu, in ki so opravljene. Kakor Vam je znano, uradniki se shajajo, sklepajo se resolucije in na shodih se povsod poudarjajo želje in potrebe uradniškega stanu, vendar se država ne gane, da bi tem upravičenim željam ustregla. Treba je torej, da poslanci po vseh deželah podpirajo uradniško gibanje, da se najprimitivnejše želje uradnikov uresničijo. Med temi željami je gotovo ena prvih: boljši avanzma. Kar se tiče naše kranjske dežele, je avanzma jako žalosten. Če je treba oddati kako boljšo službo, se pokliče Nemca od drugod, Slovenci pa zasedamo slaba mesta in tako trpi cel naš uradniški stan. Velika krivica je tudi to, da mora uradnik 26—30 let služiti, predno pride v 9. činovni razred. To je mizerija, nevredna države, kateri služimo. Mora se uvesti moderni sistem, da vsak uradnik v gotovem času mora avanzirati. Rastejo potrebščine, obitelj se množi, istotako narodne dolžnosti. Treba je torej napraviti uradniku eksistenco, ki se strinja z njegovimi potrebami.

Vem, da govorim večini uradništva iz srca, da bo uradništvo rado podpiralo narodno-napredno stranko, ako ista vzame v svoj program, da se hoče krepko potegniti, da se uradništvu pribori časovni avanzma, službena leta znižajo na 35 let in da se doseže službena pragmatika. Želim, da

se vse te točke sprejmejo v program.

Velike važnosti je nadalje, kakšne narodnosti uradništvo imamo. Mi se moramo postaviti na stališče, da naj na naši zemlji služi kruh naš človek. Naš uradnik naj bo slovenskega očeta sin, ki ljubi svoj narod in zemljo in bo deloval za splošno slovensko korist. Žalibog, da je sedaj drugače. Vsiljujejo nam povsod tujce od drugod, ki nimajo srca ne za nas, ne za našo domovino, ampak širijo po naši domovini pangermanske težnje. Vsa dežela je preplavljena z nemškimi uradniki in slovenski uradnik ne sme niti jasno povedati svojega prepričanja, niti ga zastopati, ne sme nastopiti kot Sokol. Vkup, uboga gmajna! organizujemo se in recimo: Mi hočemo biti na domačih tleh sami gospodarji. Zakaj bi naj mi hodili na Tirolsko službovat? Naj bo rajši vsak doma, naj doma uživa svoje življenje in deluje za svoj narod. Predlagam, da se k točki 10. programa pritakne . . . „in hoče z vsemi silami delovati na to, da se ustanovi časovni avanzma, da se določi službena leta na 35 let in da se sestavi službena pragmatika in hoče osobito paziti na to, da se na slovenski zemlji nastavlja kot uradniki sinovi slovenskega naroda in da se izbacnejo tujci, posebno Nemci, ki so nam sovražni in delajo za pangermansko propagando.“

Poročevalec dr. Triller:

Popolnoma pritrjujem izvajanjem gospoda predgovornika, vendar sem iz tehničnih razlogov proti temu, da bi se te točke sprejele v program. Te točke gredo namreč že preveč v podrobnost in če bi bila vsaka točka tako detajlizirana, ne bi imeli več programa, ampak brošuro. To, kar zahteva gospod predgovornik, je obsežno vse v točki 11. „čigar opravičeno stremljenje za izboljšanje . . .“ Kako je to izboljšanje podrobno misliti, to nam je pojasnil predgovornik, samo da se to pojasnilo v tesen okvir programa ne da spraviti. Da pa narodno-napredna stranka isto misli in tudi praktično izvaja, to dokazuje sklep občinskega sveta, ki upeljuje časovni avanzma. Prosim iz tehničnih razlogov predgovornika, naj ne zahteva, da bi se program spremenil, temveč da stavi svoje predloge v obliki resolucije, ki naj služi vodstvu stranke v navodilo.

Anton Trstenjak:

Jaz se popolnoma s tem strinjam, glavna stvar je, da se vzame na znanje. (Točka 11. sprejeta, istotako resolucija g. Antona Trstenjaka.)

Ad točka 12: Priglasil se je k besedi

g. nadučitelj Črnagoj:

Ne mislim govoriti k spremembi te točke programa, nikakor ne; mi učitelji ne zahtevamo nič drugega, kakor to, da se nam zboljša naše mizerno stanje. Tudi sem jaz odločno za to, da se stranka bavi temeljiteje z izobrazbo ljudskošolskega učitelja. Da pa govorim vendar k tej točki, pa mi je opora stavek v programu, ki govori: Roko v roki se hoče boriti itd. Dolgo let je to trajalo, zadnji čas pa se je to razmerje spremenilo. Ne zamerite, da se te rane dotikam tukaj. Mislim, če imam prijatelja, pa če mi je ta prijatelj prizadejal rano, je še lepo od mene, če mu povem to v obraz; vsaj je rekel g. predsednik, da naj danes tukaj vsak pove, kje ga srce tišči. — Gospodje, priznavam, da je „Tovariš“ netaktno in nelepo napadel dr. Tavčarja. Priznavam, da nam je on znan, kot odločen naroden bojevnik in kot mož najčistejšega značaja v slovenskem političnem življenju, da imamo malo tako čistih mož, ki se jim ne more nič očitati. Meni je še posebno imponiral z odločnim nastopom proti klerikalizmu. Vsaj je vodil boj proti njemu skozi leta skoro sam. Netaktno napaden je bil tudi radi tega, ker je časten član „Slovenske učiteljske Zveze“, netaktno tudi radi tega, ker je on najelegantnejši pisatelj slovenski do današnjega dne. Mislim, da sem opravičen izjaviti to tukaj javno. Toda če je „Tovariš“ zakrivil netakten napad, pa še ni zaslužil ves učiteljski stan tak udarec s kolom po glavi. Kajti to, kar je

„Narod“ prinesel nazaj, nas je bolj zasekalo v srce, kakor vsi napadi v „Domoljubu“ in „Slovencu“. Hude besede sta nam rekla ta dva lista, toda ti izrazi so prišli iz sovražnikovih ust iz gole zavisti. Toda če pridejo take besede iz ust prijateljevih, je to kaj drugega. Ni čuda, da so meni in marsikateremu drugemu mojih tovarišev prišle v oči solze obupa in srda, ko smo brali dotični članek. Glejte, ne bom se spuščal v podrobno obrazložbo tistih očitkov, ki nam jih je vrge „Narod“ v obraz. Vsaj kar se stanovskih očitkov tiče, da ne izpolnjujemo svojih dolžnosti, o tem more soditi le šolnik, ki ve, da neuspehov ni krivo samo učiteljstvo, ampak toliko in toliko tisoč vzrokov, ki tlačijo kranjsko šolstvo na tla in v prvi vrsti klerikalizem. Kar se pa tiče očitka, da ne storimo nič za narod, za nar. napr. stranko, pa gospoda moja, odkrito priznavam za svojo osebo in za dve tretjini učiteljev, da smo bili z dušo in telesom v narodno napredni stranki. „Slovenski Narod“ nam je bil evangelij, vsak dan smo brali prvo „Narod“ in smo širili njegove ideje med narodom. Vprašal je „Narod“ takrat: „Koliko žirovnikov, Grmekov in Fabincev pa imamo?“ Gospoda moja, vsaj dvakrat po deset bi jih lahko naštel, ki so zastavili ne samo svoje časti, ampak svoj obstanek za narodno napredno stranko. Pa tudi, če to prezrem, če ne naštejemo 50—60 takih mož, prosim vas, kaj pa je tisto drobno delo nas učiteljev po deželi. Koliko c. kr. uradnikov je storilo toliko in se je tako javno izpostavilo za stranko, kakor ravno učitelji? Prosim vas, ali niste pomislili, da je sploh čudež, da je še kaj učiteljev pri narodno napredni stranki ostalo? V kakem položaju pa delujemo na deželi? Učitelj proti duhovniku, ki ima prižnico, spovednico in vse žensko cele fare na svoji strani! On plačuje vse in danes se velja toliko, kolikor se plača. Kako pa naj učitelj nastopa, kako pa naj plačuje, vsaj sam zase ne more plačevati! Kako pa naj nastopa potem še med ljudstvom. Treba pa je, ako se hoče doseči kak uspeh, da učitelj nastopa odločno kot mož in radi tega je treba, da se njegovo finančno stanje zboljša. Učitelji smo storili za narodno napredno stranko veliko, in če se to ne vidi, je to delo skrito in bo prišlo na površje v 10 letih, se bo prenaradilo, bodele videli, mora priti!

Da bi mi prestopili v klerikalno stranko, to ni mogoče. Nam se je sicer naš list vrnil. To se je lahko izvršilo. Tudi jaz sem hotel vrniti „Narod“, a nisem mogel, ker „Slovenec“ ne maram, drugega lista pa ni! Oprostite! Torej smo na razpotju. Kaj naj storimo? Rekel sem, v klerikalno stranko nikdar. Taka stranka nam je simpatična, ki je svodomiselna in najsimpatičnejša, je vendar vsem narodno napredna stranka. Res je ona mnogo premalo se za nas brigala. Kaj pa je storila? Res je mnogo zagrešila v letih, ko je imela moč v rokah, je bila kratkovidna, da nam ni dala s polno roko tega, kar nam je šlo. Dobro situirani učitelji bi bili glavna zaslomba stranke. Če bi se nas takrat podprlo, bi danes lahko nastopali drugače! V zadnjih zasedanjih pa seveda ni bilo več mogoče. Nam pa ni dovolj samo lepih besedi, ampak trebamo dejanj. Da se pa ta velik razdor nekoliko poravna, pozivljam narodno napredno stranko, da pride z odločnimi dejanji, da to poravna, kar je zakrivila.

Reklo se bo, da „Narod“ ni glasil stranke, ali jaz pribijem, da se po celi deželi „Slov. Narod“ smatra kot strankino glasilo.

Poročevalec dr. Triller:

Konstatiram le, da se je stvar med dr. Tavčarjem in „Učiteljskim Tovarišem“ poravnala, kakor vsem znano. za obe stranki častno in mi-

slim, da dam duška vsem navzočim zaupnikom, ako izrazim željo, da bi ta stvar ne zapustila nikakega žela ne v srcu dr. Tavčarja ne „Učit. Tovariša“.

Predsednik Hribar:

Naj samo na izvajanja g. predgovornika pripomnim resnici na ljubo, da je faktično narodno napredna stranka bila, ki je storila vse za učiteljstvo, kar se je sploh storilo. Naj se samo pregleda stenografske zapisnike, in se bo videlo, da je vsak predlog za izboljšanje gmotnega učiteljskega položaja izšel iz naših vrst. Veliko premalo se je res storilo in bi bilo boljše, da bi se bilo več doseglo, a ni se moglo vzpričo prevelikih ovir in težav. Jaz sem bil od leta 1888. član gospodarskega odseka in vem, da sem sam stavil velikosežne predloge, ki so merili na zboljšanje gmotnega položaja, a prišli so vselej veleposestniki in klerikalci, ki so vse take predloge preprečili. Šele v poslednjem času se je mnenje veleposestnikov spremenilo, ali ravno v tem času so pa klerikalci zabranili v deželnem zboru vse predloge. Bodite prepričani, da bo narodno napredna stranka vse storila, da izvojuje svojemu naravnemu zavezniku — to naglašam z vsem prepričanjem — več pravic in da mu pomaga do boljšega gmotnega stanja. „Naraven zaveznik“ sem dejal, ker si ne morem misliti, da bi učiteljstvo, ki deluje za prosveto naroda, moglo kdaj prestopiti v oni tabor, kjer se bore proti prosveti. (Nato se sprejme točka 12.)

K besedi se je oglasil

g. Miha Hribar:

Kot predsednik Ljudskega izobraznega društva pozdravljam shod narodno napredne stranke v imenu tistega slovenskega proletarijata, ki se hoče ramo ob rami boriti z napredno stranko za lastne pravice in pravice slovenskega naroda.

Klerikalna stranka je z razdelitvijo volilnih okrajev na Kranjskem zadušila glas delavstva ter s tem dokazala, da se ne boji samo meščanov in naprednih kmetov, temveč tudi delavcev in da je njen program edino le — škofova miza v Ljubljani.

Socijalna demokracija na slovenskem ozemlju, ki danes podpira z vso vsmo Šustersiščev elaborat, bo prišla s časom do spoznanja, da s svojo slepo vdanostjo Adler-Šustersiščevi koaliciji delavstvu na Kranjskem ni koristila ničesar in prišel bo čas, ko bo ravno ona ta elaborat z isto vohemenco napadala, kako se danes zavzema za njega.

Mi pa, ki smo sicer na stališču splošne in enake volilne pravice do zadnjih konsekvenc, se hočemo opirati na narodno napredno stranko kot edino stranko, s katero se bo moglo v prihodnosti pri tej razdelitvi volilnih okrajev računati ter pozdravljam današnji shod kar najprisknejše!

ad točka 13. (Sprejeta brez debate.)

ad točka 14. K besedi se priglasil

g. Jenko:

Le to sem hotel omeniti, naj bodo časopisi, ki so namenjeni nižjim slojem, zelo poljudno pisani ter razdeljeni v gotove rubrike. Naj se ne gleda toliko na papir in lepoto, ampak na to, da se piše poljudno in da je po ceni, ravno to velja glede brošur.

Predsednik Hribar:

Smatram to, kar je povedal g. Jenko, kot nekako željo, ki jo bo bodoče vodstvo stranke gotovo uvaževalo. (Točka se sprejme.)

ad točka 15: (se sprejme brez debate.)

Nato se glasuje celotno o predloženem programu, ki se sprejme brez debate.

Predsednik Hribar:

S tem je prva točka današnjega dnevnega reda rešena in prehajamo k točki „Organizacijski statut narodno napredne stanke“; besedo ima odvetnik g. dr. Fran Novak, gosp. Svetca pa prosim, naj predseduje.

G. dr. Novak:

Velecenjena gospoda! Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke po-

veril mi je nalogo, da poročam o takozvano novem organizacijskem statutu. „Takozvano, novem — pravim,“ ker se o starem ni dosti vedelo drugje, razven v arhivu deželne vlade. — Hudomušni človek bi potem takem seveda lahko trdil, da je stranka v zadnjem času morda radi tega pešala, ker se je pozabilo na ta pravila, imenovana organizacijski statut. Pa jaz nisem hudomušen človek. Spočetkoma sem se branil — to povem kar brez ovinkov — prevzeti na tem obnem zboru poročilo o novem organizacijskem statutu, češ, očitalo se mi bo, da sem prevzel nalogo dvomljive vrednosti, z nekakimi pravili napram javnosti reševati oziroma pozivljati zbor napredno čutečih prebivalcev. Vsaj pravila so že dobra dosedanja, samo ravnati se je treba po njih. Res, da o starih pravilih ne morem reči, ne da so dobra, ne slaba; spala so sramežljivo spanje mlade device, dokler niso v svojem devištvu zarjavela.

Ali časi so se spremenili!

Dosedaj je uživala napredna struja več ali manj življenje liki Fejaki pri vedno dobro obloženi mizi, zastraženi z množico optimističnih avgurov. Pravila — ki so vedno omejevanje slobode — jo niso brigala, živelo se je za mladost, a ne za starost, za sedanjost, manje za prihodnost.

V to brezskrbno čredo zaleteli so se jastrebi in druge požrešne ptice, ki oznanjujejo nemirne čase, v katerih bo treba vse svoje moči zbrati, iskati nova pota, odganjati napade in skušati ohraniti vse reserve, da z istimi čimprej zopet dosežemo svojo prihodnost, ki mora nam in z nami vsem Slovincem priti lepše čase. Skratka, sedaj se prične življenje, to je boj, in sicer ne boj bolnika proti smrti, temveč boj zdrave misli in življenja proti množestevilnim, a nič manj strupenim pščicam, ki odrekajo zdravemu razumu — pravico eksistence.

Morda je usoda, ki nas doleti sedaj, zdrava za naš preporod. Sedaj šele bomo morali meriti svoje moči, segati po dosedaj neizrabljenih sredstvih „izobrazbe ljudstva“ in stika z vsemi drugimi naprednimi elementi.

V takih časih, ki zahtevajo disciplino celote in posameznikov, ki se imajo zbrati v močne vrste, pa znabiti pravila ali organizacijski statut ne bi bil odveč. Tako tedaj mislim, da sem vsaj malo utemeljil korak k temu referatu. (Se prečita statut.)

Proti koncu, gospoda dovolite le še mal komentar k temu statutu:

Moje zasebno mnenje je, da tudi ta pravila sama na sebi niso v stanu vdahniti novega življenja politični stranki.

Velike stranke, ki so s svojimi idejami prodirale v svet, živele so ob ideji, katero so skušale oživotvoriti, dati besedi kri in meso. Sredstva za to niso zmirom ista primerna; altri paesi, altri costumi. Znabiti je zado-stovalo dosedaj skrhano sredstvo golih besedi in fraz, kričanja do zamolklosti, katerih se je stranka — naj se mi ne zameri odkrite besede, kakor jo mislim — v preteklem času več kot dovolj posluževala; v prihodnje bo treba ostrejšega orožja. — Dokaj samozatajevanja in navdušene požrtvovalnosti treba bo doprinaršati v prihodnje od posamičnika, ako hočemo doseči cilj: narod duševno in gospodarsko povzdigniti, in to mora biti naš cilj: Ljudstvu pomagati do izobrazbe in omike in v tem oziru iskati kontakta radi skupnega dela s sostrankami, ki imajo na svojem praporu duševno izobrazbo ljudstva; potem pomagati narodu do gospodarske osamosvojitve. —

Kadar dosežemo gotovo stopinjo ljudske izobrazbe in gospodarske osamosvojitve, potem gospoda, bo ljudstvo prešinjeno z drugo vero, otrešlo se bo neznosne sponse, ki mu ovira razvoj: verovalo bo ljudstvo v življenje in ne samo v smrt, hotelo bo tudi živeti — ne samo za nebesa umreti. —

Podpredsednik Svetec da besedo g. dr. Ravnharju.

dr. Ravnihar:

Slavni zbor! Kot prva točka današnjega dnevnega reda je bila predložitev in sprejem strankinega programa. Lep je ta program in mu nimam niti v splošnem niti v podrobnem kaj posebnega prigovarjati. Poudarja, da je treba narodnosti, svobodomiselnosti in demokratizma. Kar se tiče mojega stališča glede splošne in enake volilne pravice, sem za to, da se uvede ista v vse zastope, in ne samo v zakonodajne. Če se postavimo na stališče demokratizma, ga moramo izvesti dosledno do skrajnih posledic; le tako se ognemo očitanju, da nismo samo demokrati na jeziku ampak tudi v srcu, in se bomo razločevali od klerikalnih voditeljev in klerikalcev, ki so demokrati samo tam, kjer jim kaže, kjer to zahtevajo razmere, kar se posebno lepo vidi pri volilni reformi. Vidi se tu, da demokratizem ni bistvo programa klerikalcev, ker naši klerikalci na primer so za volilno reformo, dočim so moravski klerikalci proti volilni reformi. Razvidno je torej, da enakost, kakor jo zagovarjajo kranjski klerikalci, ni odkritosrčna in ravno tako tudi ne tisti demokratizem, ki ga imajo vedno na jeziku. Ako se prizna že načelo splošne in enake volilne pravice, za državni in deželni zbor, zakaj bi se potem tudi ne priznalo za občine. Naj velja isto za vse zastope!

Lep je ta program. Toda ves ta program je le okvir. Glavno delo čaka stranko in izvrševalni odbor. Treba je, da se podrobijo vse te markantne točke v podrobne načrte. Ta čas se bo šele videlo, do katerih posledic se hoče izvesti načelo demokratizma in načelo svobodomiselnosti.

Kaj se hoče reči demokratizem? To je lepa beseda, ki je lahko v programu, vendar se bo šele tedaj vedelo, kaj se hoče z njo reči, ko se bo videlo, do katerih posledic se jo hoče izvesti, ko bodo v podrobnosti izvedeni vsi načrti tega programa. Ravno tako je z besedo „svobodomiselnost“. Kaj se naj to reče? Lahko je kdo svobodomiselni samo zase, ne pa proti drugim. Ravno tako je lahko svobodomiselni samo v verskih in cerkvenih rečeh. Ravno tako ni svobodomiselni, kdor preganja duhovščino, ampak kazati se moremo v vseh odnošajih svobodomiselni, ako hočemo veljati za take.

Pa tudi ta načrt še ni zaključen kamen, treba ga bo tudi izvršiti. Vprašanje pa je zopet, kako se bo izvršil, ker izvrši se lahko tako, kakor je zapisano, ali pa tudi drugače. Poudarjalo se je, da bo treba intenzivnega dela. Tudi jaz sem tega mnenja, in sicer bo treba onega dela, ki ga imenujemo podrobno delo. Tu morate iti z visokih svojih stolov doli med narod in delati, treba bo zavijati rokave, med narodom snovati društva, politična in nepolitična. Vsaka čitalnica in telovadno društvo je končno vendar politično društvo, ker ima namen izobraziti narod in ker bo oni narod politično zrel, ki bo prosvitljen; pri onem narodu, ki bo elementarno izobražen, je pričakovati, da bo delal tako, kakor je zapisano v programu. Ni zadosti, da se samo plačuje društvene in strankine prispevke, ampak treba se bo dela tudi aktivno udeleževati.

Usopal pa bi se še eno misel poudarjati, in sicer tole: Ta naš program in organizacijski statut je namišljen samo za neko stranko na Kranjskem in kakor vsekakor razmere, še ne pride v doglednem času do tega, da bi se ustanovila kaka stranka za vse Slovence v vseh slovenskih pokrajinah, ali koder prebivajo Slovenci. Sicer bi bila potrebna taka stranka, vendar razmere so za enkrat take, da je to za sedaj nemogoče. Enotno postopanje pa je vendar potrebno, posebno v narodnostnih in gospodarskih vprašanjih. Ako hočemo s kako gospodarsko mislijo prodreti, zamoremo to doseči, ako se vsi Slovenci s svojim kapitalom združimo. Trba je torej enotnega postopanja; radi tega nasvetujem odboru resolucijo, da naj stopi z vsemi vodilnimi krogi in strankami v dotiko — ne izvzemši socijalnih demokratov — na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in

Primorskem v ta namen, da se osnuje narodni svet.

Gospodje, mi z vsemi našimi programi in organizacijskimi statuti ne bomo brez dela ničesar opravili. Prvi gospod poročevalec molil je svoj confiteor. Rekel je, letargija je bila v stranki, to se pravi, leni smo bili in komodni. Napačna je bila taktika, se je reklo: to se pravi političen greh smo imeli na sebi. Jaz pravim: proč z letargijo in komoditeto in šlo bode! Dr. Tavčar: V družbi s Štefeto! (Ugovori in dobroklici.)

Dr. Novak: Jaz nimam proti resoluciji ničesar omeniti. Gosp. predgovornik je itak v predidoci seji odobril program in organ. statut, ne da bi omenil kaj o današnji resoluciji. Sicer pa še enkrat poudarjam, da bo treba intenzivnega dela.

Župan Hribar konstatira nato po glasovanju sprejem organizacijskega statuta in resolucije.

Dr. Tavčar: Ali boste Štefeta tudi v sredo vzeli?!

Predsednik župan Hribar: Druga točka je tudi rešena in prehajamo k zadnji. Besedo ima gospod dr. Tavčar.

Dr. Tavčar

(burno pozdravljen) začne govoriti: Slavni shod! Ker je precej časa poteklo, je naravno, da vam ne bom podal dolgega poročila. Jaz seveda ne morem priznati vsega, kar se je danes naglašalo na tem shodu in tudi ne morem pred vsem pripoznati, da je dr. Triller molil morda kak confiteor in da mi, ki smo do sedaj bili v stranki, sedimo na kakih visokih stoli. To so same prazne besede. Verujte mi, na tem stolu, kakor sem sedaj, nimam nobene druge ljubeznivosti kakor to, da mi da vsak, ki mimo pride, klofuto; in jaz bi se še ne smel braniti!

Kratko poročam o volilni reformi, ki je na dnevnem redu v celi Avstriji in o kateri se razpravlja v državnem zboru. Gospoda moja, jaz priznavam sam, da se časi spreminjajo in tudi priznavam, da narodno-napredna stranka nekaj časa ne bo imela tistega vpliva, kakor ga je imela do sedaj. Ali tega niso povzročili tisti „mladi“, ki hodijo med ljudstvom z zavihanimi rokavi, ampak tista volilna reforma, ki se bo sprejela v našem državnem zboru. Gospoda, jaz nimam nič proti temu, jaz sem glasoval za program, v katerega se je sprejel princip splošne in enake volilne pravice, ako se volilna reforma na pravični in čisti podlagi izvrši, da se uvede za deželni zbor in mestno občino ljubljansko. Ampak odločno sem proti temu, da se volilno reformo zlorablja v te namene, da se vse kaj drugega doseže, kakor enakost in pravičnost in radi tega mislim, da se niti pri deželnem zboru niti pri mestni občini ne bodo dali zapeljati tako daleč, da bi si dali pod pretvezo splošne in enake volilne pravice vrv za vrat in se dali zadaviti.

Državni naši poslanci so proti volilni reformi v državnem zboru v ostri opoziciji, ne pa v obstrukciji, ker so hoteli na ta način izraziti svoj protest proti tej volilni reformi, ki je vse kaj drugega, nego splošna in enaka. Mi smo bili opravičeni do tega protesta, pred vsem radi tega, ker smo prepričani, da je volilna reforma sestavljena tako in v ta namen, da se zavaruje interes nemške manjšine in da se petrificira manjša vrednost slovenskih narodov napram Nemcem. Radi tega splošno slovenskega stališča smo se čutili zavezane izraziti svoje ugovore proti tej nepravični volilni reformi.

Seveda se bo trdilo, da se ustvari z volilno reformo takozvani slovenski blok. Ta slovenski blok danes šteje dva mandata večine nad germansko-romansko skupino. To pa je samo navidežno, ker v slovenski blok so vsteli nekaj mestnih mandatov, katere bodo dobili Nemci, kakor Budjejevice in pa mandat na Koroškem. V Galiciji je nadalje uveden proporcionalen sistem, katerega posledica bo, da bo vedno 4—5 mandatov iz Galicije praznih.

Mi smo se čutili opravičene stopiti v opozicijo proti volilni reformi tudi iz strogo slovenskega stališča.

Gospoda moja! Za Slovence je volilna reforma nekaj navidežno lepega, in sicer bi se lahko reklo, Slovenci dobimo več mandatov. Ali ti mandati so osredotočeni na Kranjsko; periferija pa je brez mandatov. Mi, kolikor nas je v državnem zboru, pravimo, da toliko časa se absolutno ne moremo sprijazniti s to volilno reformo, dokler se koroškim Slovincem ne zajamči vsaj eden siguren mandat, kajti to, kar se je s koroškimi Slovenci zgodilo, to je naravnost svinjarija, veliko izdajstvo, ki ga je zakrivil ta ali oni. Dokler se ta krivica ne poravnava, toliko časa nobeden ne bo glasoval za ta nestvor, ki nam ga danes pod pretvezo volilne reforme vsiljujejo.

Pa tudi s strankarskega stališča čutimo v sebi opravičenost, nastopiti proti tej volilni reformi.

Gospoda moja, vsaka stranka mora imeti v sebi, ako hoče eksistirati, ravno tisti čut do časti, kakor ga mora imeti posamezen človek. Ako se stranka, ki je dobila brco v ta ali oni del telesa, zahvali za udarec, je ponižana. Volilna reforma je imela od vsega spočetka ta namen in načrt, našo stranko na Kranjskem žrtvovati klerikalcem; dr. Šusteršič je od vsega spočetka v imenu klerikalne stranke izjavil, da je reforma samo takrat sprejemljiva za njegovo stranko, ako se uniči nas naprednjake in temu je vlada ustregla.

Nič ni treba govoriti, da bi bili kaj dosegli, ako bi šli na Gautscha ali Hohenloheja. To je bilo že od začetka tako zasnovano in ko smo bili pri Bylandtu, se je iz nas naravnost norčeval, ko smo zahtevali, naj se na Kranjskem izreče ločitev med mesti in vasmimi. Jaz moram konstatirati v večem spomin, da je v odseku že pridobil poslanec Plantan zanesljivo večno za to, da se ločijo mesta od dežele, kakor drugod in takrat bi se bila dobila skoro gotovo večina, da niso vmes posegli Mladochi v korist dr. Šusteršiča in tako se je zgodilo, da se ločitev mest od dežele ni dovolila za Kranjsko. Če pa je bila drugod ta ločitev dovoljena, bi bila pri nas ravno tako lahko, ker naša mesta niso nič manj vredna, kakor n. pr. spodnještajerska gnezda. Pri nas se je vsem mestom odrekla volilna pravica in to se mi vidi krivično za našo stranko.

Naj se dela na naše meščanstvo opazke, jaz konstatiram, da poleg kmeta, ki ga krvavo potrebujemo, potrebujemo ravno tako meščana, ker od tega je odvisna v prvi vrsti narodna bodočnost. Radi tega smo čutili v sebi opravičenost, nastopiti proti temu projektu. Izrekam pa že danes: Ako se za Korošce v resnici doseže v zbornici kak uspeh, da tudi mi od opozicije odstopimo, ne radi tega, ker živimo v prepričanju, da je to edina rešitev za Avstrijo, ampak ker smo od začetka stali na tem stališču: če daste Korošcem, kar jim gre, potem se udamo tisti nesrečni usodi, v katero sta nas pritirala dr. Šusteršič in dr. Kramar.

Notar Lenček je nato v imenu bivšega izvrševalnega odbora nar. napr. stranke predlagal resolucijo, ki jo priobčujemo na prihodnji strani. Predsednik: Ker želim govoriti, prosim naj prevzame predsedstvo g. Romih (se zgodi).

Župan Hribar

govori: V narodno-napredni stranki ni tistega, kakor v klerikalni stranki, da bi se moral vsak član stranke slepo pokoriti nazorom in mnenju voditelja. Narodno-napredna stranka se imenuje stranka in kot taka ni sekta; radi tega je dovoljeno različno mnenje. Izjaviti moram, da se sicer strinjam s svojim prijateljem dr. Tavčarjem, da se pa danes ne strinjam z njim in da mi je vsled tega potrebna pred Vami svoje stališče obrazložiti.

Jaz se ne strinjam z njim glede omalovaževanja tako imenovanih „mladih“. Mladi so poklicani na naša mesta in radi tega moram poudarjati, da stopajo mladi z zavihanimi rokavi med narod in delujejo. Naše moči bodo opešale, in radi tega je potreba mož, ki bodo stopili na naša mesta. Zaradi tega sem vedno vpošteval

opravičenost onih mladih mož, ki se hočejo narodu posvetiti.

Kar se tiče volilne reforme, mi je označen je svojega stališča olajšano. G. dr. Tavčar je rekel, kakor hitro se doseže to, da bo koroškim Slovincem zasiguran en mandat, da se volilni reformi nar. napr. poslanci ne bodo upirali. Radi tega mi je olajšano stališče in morem izjaviti, da bom glasoval za resolucijo, kakor jo je predlagal g. notar Lenček.

Vendar hočem spregovoriti glede volilne reforme nekaj besedi. Trdi se, da je volilna reforma velika nesreča za Slovence. Jaz pa s prvega početka nisem bil tega mnenja, ker sem mislil, da se mora na podlagi splošne in enake volilne pravice izvesti. Takrat ko so se drugi dvomili, sem jaz izrazil svoje prepričanje, da gotovo pride do tega in radi tega sem naravnost se strinjal s to mislijo. Seveda takrat si nisem mogel misliti, kaka velika lumparija se bo zgodila od strani vlade in od strani strank, ki so hotele ubraniti volilno reformo. Če se je reklo, da se bo izvedla reforma tako, da se bo uvedla splošna in enaka volilna pravica, se je mislilo to tako, da se bo država razdelila na toliko in toliko kvadratov.

Pozneje ko se je vse naperilo proti Slovanom, da se jih potisne ob zid, bil sem jaz mnenja, da bo vlada zlasti na škodo mest storila svoje koncesije strankam.

Da bo pa to hotela storiti na ta peklenški način, da bo v eni deželi ločila mesta od dežele, da bo hotela dati Celju poseben mandat, da bo hotela dati našim Kočevarjem tudi poseben mandat, nisem mogel misliti. Vendar, gospoda, jaz sem vkljub temu tudi danes še za to volilno reformo in sem radi tega glasoval v izvrševalnem odboru, da naj poslanci obstruirajo volilno reformo, ako se za Korošce ne more nič doseči in sicer naj samo radi Korošcev obstruirajo. In to nalogo tudi zvesto vrše; tudi radi tega jim moram hvalo dajati. Ko bi se pa enkrat videlo, da se ne da za Korošce ničesar doseči, potem pa prepustim njim storiti, kar se jim zdi primerno.

Kakor rekoč, sem pa še vedno za volilno reformo, in sicer iz treh razlogov:

- 1.) po volilni preosnovi pridejo Slovenci do večje veljave,
- 2.) se mora demokratizirati uprava naše države,
- 3.) po volilni reformi imamo vsaj nekaj upanja, da prodremo s svojimi kulturnimi zahtevami.

Take stvari, kakor je volilna reforma, pomenjajo državno evolucijo in se ne izvrše kar tako tebi nič meni nič in naravnim potom. Posebno velja to za Avstrijo, kjer moramo biti Slovani, tudi ako smo prikrajšani, zadovoljni z manjšim, kakor nam gre. Vendar s slovenskega stališča pomenja volilna reforma kljub temu velik napredek. Jaz stojim, kadar se gre za korist mojega naroda, na izključno narodnem stališču, in to mi pravi, da je volilna reforma taka, da se gre ogrevati za njo. V dosedanjem državnem zboru imajo Nemci, Italijani in Romuni skupaj glasov 225, Slovani pa 190, tako da imajo prvi 35 glasov večine napram Slovanom, torej gotovo večino. Poleg tega pa je 10 socijalnih demokratov, nekaj slovenskih, večina pa nemških. Po sedanjem volilnem sistemu pa imamo Slovani dva glasova večine, ki seveda nista gotova kakor je povedal dr. Tavčar. Ali gospoda moja, tudi ako Slovani izgubimo kakih pet glasov, je naše stališče še vedno ugodno. Poleg tega pride v državni zbor veliko soc. demokratov in sicer veliko več nemških, kakor pa slovenskih, tako da bomo še vedno v boljšem položaju, kakor pa Nemci.

Jaz sem neprenehoma pridigoval, ko sva s prijateljem dr. Tavčarjem izdajala 4 leta „Slovana“, da po mojem prepričanju Avstrija postane slovenska in jaz ne vidim sedaj v volilni reformi nič drugega, kakor prvo etapo, ko smo dobili slovensko večino v parlamentu.

Po volilni reformi pa se bo tudi država podemokratila. Poglejte sedaj našo državo. V političnih uradih imajo samo aristokrati prvo besedo in naj-

boljše službe. Kdor je plemič, baron ali grof, ima prednost za najboljšo službo, po sposobnostih se pri njem ne poprašuje; to pa radi tega, ker se je pri dosedanjih volitvah po kurijah pripisovalo kuriji veleposestnikov, v kateri so sedeli aristokratje, veliko važnost. Kakor hitro pa se bo parlament napolnil s poslanci iz srede naroda, se čisto izključeno, da bi v državnem zboru imeli upliv in posledica tega bo, da bodo pravi narodovi zastopniki imeli prvo besedo in da bodo zahtevali, da se začne meščanske in kmetske sinove nastavljači v boljše službe in posebno pri upravi. Po volilni reformi pa imamo tudi dokaj upanja, da prodremo s svojimi kulturnimi zahtevami. Vsi veste že, kako težavno je doseči slovenske gimnazije. Še sedaj jih nimamo. Morebiti da je temu kriv referent pri deželnem odboru, ki ima nalogo preskrbeti učne knjige, ker za časa Hartla je bilo ministrstvo pripravljeno nam dati gimnazije, kakor hitro dobimo učne knjige. Če bi referent izposloval primeren dopust za profesorje, ki so prevzeli pisavo knjig, bi mi slovenske gimnazije že skoro gotovo imeli.

Ali drugače pa je s slovensko univerzo, katero hočemo imeti in za katero se potegujemo. Kedarkoli smo prišli k vladi radi vsenčilišča, reklo se nam je vedno, da je drugače ne dobimo, kakor sporazumno z Nemci. Z dosedanjimi nemškimi poslanci pa bi se ne mogli nikdar sporazumeti in bi nikdar ne imeli univerze. Minister Hartl, ki je bil pravičen mož, se je prizadeval za univerzo v Ljubljani in ko se je izrazil, da je naša zahteva pravična, je pa tudi moral iti v pokoj.

Od takega državnega zbora bi je torej nikdar ne dobili; drugače bo pa v prihodnje; dr. Tavčar se smeje, on ima svoje nazore, jaz pa svoje; jaz sem to radi tega pripomnil, da se bo ohranilo za poznejše čase in videli bomo, če sem imel prav, ali ne. Jaz sem preverjen, da se bodo v prihodnje naše želje bolj uvaževale kakor sedaj; videli bomo, kdo se je motil.

To vendar ne bo zmirom, ako se danes govori, da se hoče zasnovati neko privilegovano stališče za neslovensko manjšino. Ampak tudi v tem oziru se bo spremenilo nam na bolje in če ne drugače, bomo pa dali govoriti ulico, in sicer to pot enkrat slovensko ulico, nakar bo prišlo gotovo do za nas boljše volilne reforme. Jaz pričakujem od tega državnega zbora veliko in utegnemo dobiti tudi zaveznike v socialnih demokratih, ki menda vendar ne bodo stali vedno pod židovskim uplivom. Imam torej upanje, da pridemo kdaj do slovenske Avstrije in v splošni in enaki volilni pravici vidim prvo etapo k onim časom.

Ker pa, kakor sem čul iz besed dr. Tavčarja, slovenska delegacija za slučaja, da se Korošcem dovoli en mandat, glasuje tudi za to volilno reformo, potem se strinjamo, dasi smo vsak po drugi poti prišli do tega.

Vsenemci nastopajo ostro proti volilni reformi in tudi to mi je nekaj dokaz, da je res nekaj na tem in da bomo res nekaj pridobili.

In jaz tudi odkritosrčno rečem, da mi je bilo žal, ko sem videl, da za eno vrv vlečejo moji tovariši in Vsenemci. Z Marjetico sem si rekel: Es tut mir vom Herzen weh, dass ich dich in dieser Gesellschaft seh'. S tem sem opravičil svoje stališče.

Dr. Tavčar:

O volilni reformi in njenih posledicah bi bilo brezplodno prepričati se, gospoda moja; da so pričakovanja, ki jih stavi gospod župan Hribar v volilno reformo, taka, da se ne bodo izpolnila, to bomo vsi doživeli. Da pa bo v prihodnosti enkrat prišlo do splošne in enake volilne pravice, ki bo tudi nam pravična, to pa je tudi gotovo. Vendar danes se gre za to, kar se je danes sklenilo. To pa je samo za Nemce ugodno radi tega, ker so sami Nemci vse to sklenili, in kakor hitro ostane pri starem opravičnem redu, je gotovo, da bodo tudi za naprej Nemci slovensko univerzo pokopali.

Ugovor, da nas je videl župan Hribar v družbi z Nemci, zavračam.

Poudarjam, da je deusche Volks-partei za nas veliko bolj nevarna, kakor kričavi Vsenemci. Slovenski poslanec bi moral predvsem pomisliti, ali je okusno biti v družbi, kakor je deusch-völkisch družba na Spodnjem Stajerskem! Mi pa smo v najboljši češki družbi, z ono stranko, ki je tudi v opoziciji, to je pri čeških radikalcih in agrarcih, ki imajo prihodnost na Češkem. Z Vsenemci pa nismo v nikakoli zvezi. Le slučaj odpora proti volilni reformi pri nas kakor pri njih pa se še ne sme smatrati za zvezo, in se ne sme reči, da se nahajamo v njihovi družbi. Posebno če je prečital razpravljajna v državnem zboru, je moral priti g. župan do prepričanja in videti, da niso Vsenemci nikdar za od nas stavljene predloge glasovali.

Nato se sprejme po gosp. notarju Lenčku predlagana resolucija:

Zbor zaupnih mož narodnonapredne stranke na Kranjskem, sklican na dan 15. novembra 1906 v Ljubljano:

1.) Konstatuje, sklicujoč se na svojo resolucijo z dne 25. marca 1906, da načrt državnozbornske volilne reforme, kakor je bil sprejet v odseku ter predložen zbornici, ne-le v ničemer ne popravlja kričevega kršenja narodnih pravic obmejnih in zlasti koroških Slovencev temveč to krivico deloma celopoostruje;

2.) pribije sramotno zgodovinsko dejstvo, da je ta poraz celokupnega slovenskega naroda sad nezasišane strankarskega egoizma in očitne narodne verolomnosti slovenske klerikalne delegacije v volilnem odseku, ki je za strankarsko hegemonijo na Kranjskem rade volje žrtvala in prodala narodne pravice obmejnih in v prvi vrsti koroških Slovencev;

3.) priznava, da narodnonaprednim poslancem navzlic vsemu vstrajnemu in poštenemu trudu in dasi so zvesti naročilu stranke, bili pripravljeni obmejnimi Slovencem na korist žrtvovati vsak strankarski interes, ni bilo mogoče preprečiti tega sramotnega narodnega izdajstva, to pa tem manj, ker so v to odrekli svojo pomoč v trdovratnem in vsega obžalovanja vrednem preziranjju slovenske vzajemnosti in svojih svobodomiselnih načel žal celo mladočeški člani volilnega odseka;

4.) prepušča previdnosti narodnonaprednih državnozbornskih poslancev, **izrekajoč jim svoje zaupanje**, da v znak slovesnega protesta zoper tako gazenje principa enakosti volilne pravice obmejnimi Slovencem na kvar in zlasti, ako bi se tudi v tretjem branju ne dosegel niti za koroške Slovence vsajeden popolnoma siguren mandat, izvajajo iz takega uzakonjenja popolne narodne brezpravnosti izdatnega dela slovenskega naroda, primerne posledice.

K zadnji točki: „Prosti predlogi“ se je oglašil g. Črnagoj.

„Da se ne bodo primerili v prihodnje slični slučaj, kakor zadnjič med „Učit. Tov.“ in „Narodom“, bi bilo dobro za stranko, da ima svoje oficijalno glasilo, na katerega bi imela ves vpliv in predlagam, da naj si stranka ustanovi, oziroma izbere svoje glasilo, za katerega pisavo bo tudi odgovorna.“

Ta resolucija se sprejme.

Nato so se vršile volitve v odbor, iz katerega se bo konstituiral ožji izvrševalni odbor. Izvoljeni so bili soglasno sledeči gg.: Dr. Karel vitez Bleiweis, Črnagoj Fran, Ditrich Anton, Emil pl. Garzarolli, Gruden Ivan, Hrovatin Anton ml., Jelenc Luka, dr. Ivan Jenko, Knez Ivan, dr. Alojzij Kokalj, dr. Fran Kogoj, Kozak Josip, dr. Alojzij Kraut, dr. Josip Kušar, Lenarčič Josip, Lenček

Niko, Mayer Karel, dr. Viktor Murnik, dr. Fran Novak, I. Puhlik, Rohman Viktor, dr. Tomo Romih, Rozman Karel, Simon pl. Sladovič, dr. Anton Sifrer, dr. Karel Triller, Anton Trstenjak, Turk Josip, dr. Janko Vilfan in dr. Fran Windischer.

Predsednik:

Naznanjam Vam, da smo dobili osem brzojavnih pozdravov. Zahvaljujem se še enkrat za udeležbo, posebno tistim, ki so od daleč prišli. Vtis današnjega shoda vzemite s seboj in delujte za razvoj stranke in naroda v smislu storjenih sklepov.

Pismo iz Hrvatske.

(Zasedanje hrvatskega sabora. — Zmaga koalicijske.)

V Zagrebu, 15. novembra.

Trije dnevi zasedanja hrvatskega sabora so trije veliki uspehi hrvatske in srbske koalicijske. Vse bojzani pred obstrukcijo in škandali frankovcev, bojzani, da bi lahko ostala koalicijska večkrat v manjšini, če bi se združili madžaroni s frankovci, so se razpršile v dim, kakor sem že preje napovedoval v svojih pismih.

Prvi dan, ponedeljek, se je pričakoval z veliko skrbjo, ker so frankovci zagrozili, da razbijejo sabor, ako jim ne da predsednik dr. Medaković zadoščenja za neki proti njim naperjeni članek, ki je izšel pred več meseci. Naglašali so, da ne bodo dovolili, da bi deloval novi sabor, ki ima uzakoniti važne ustavne reforme — in sicer iz strankarskih ozirov ne, dočim so pod Khuenovim režimom igrali ulogo najlojalnejše opozicije! Toda prevarili so se grdo v svojem računu.

Ker frankovci vedno pozivljajo na pomoč argumente ulice, mobilizirajo svojo fakinažo in so v nedeljo izdali krvavi pamflet na koalicijsko, so tudi naprednjaki in socialdemokratje mobilizovali svoje pristaše, da odbijejo napade frankovcev tudi na ulici. Ta načrt je tudi sijajno uspel. Socialisti so v velikih tovarnah ustavili delo ter šli pred sabor, napredno dijaštvo je pa spremilo v dolgem sprevodu v sabor koalicijske poslance.

V zbornici so galerije v veliki večini zasedli pristaši koalicijske.

Vzpričo takšnega položaja si frankovci niso upali na dan, ker so vedeli, da bi senjihova akcija završila s popolnim fiaskom.

To je uvidel tudi njihov vodja, edini njihov inteligentni politik, dr. Jos. Frank, zato se je tudi on umaknil in na splošno iznenadenje izjavil, da se zadovoljuje z izjavo dr. Medakovića, ki ni v stvari nimalo popustil, marveč je celo naglašal, da bo kot politik pokazal, da njegove besede proti frankovcem niso bile nobeno obrekovanje, nego gola resnica.

To je bil prvi poraz, ali stranka dr. Franka doživela jih je še več.

Frankovci so izprožili parolo splošne volilne pravice računajoč na to, da bi porušili slog med delavstvom in koalicijsko. Bili so pa v nemali zadregi, ko je ban sam v svojem programu napovedal uvedbo splošne volilne pravice.

Še bolj so pa bili iznenadeni, ko je vložil z namenom, da se izbije frankovcem vsako orožje iz rok, predsednik napredne stranke dr. Lorković takoj drugi dan predlog, naj se izvoli odbor petnajsetorice, ki bi bil na pomoč vladi in bi nabiral potrebni material, da se čim preje predloži zbornici zakonski načrt o splošni, enaki, direktni in tajni volilni pravici.

Razen tega je koalicijska potisnila frankovce ob zid s svojim večjim umnim kapitalom. Še nikoli ni bil dr. Frank v takem ognju duhovitih medklicev, ki so parirali vsako njegovo frazo, kakor to pot. Na strani koalicijske sede mladi, inteligentni politiki, dočim so med frankovci navadni ulični kričači. Oni so prvič začeli v našem parlamentu metati psovke, kakor „hulje“, lopovi, ničvredneži, lopovi itd. Zaradi tega je prišlo šestokrat do silnih škandalov, no navzlic temu so se razprave savora vendar le nadaljevale.

Koalicijska ima večino, to je tudi veselo dejstvo. Koalicijska ima dosedaj 41 poslancev izmed 88, k temu je treba prišteti dva nova velika župana, ta ostali bi glasovali po potrebi. Madžaroni zelo poredko prihajajo v sabor. Bivši podban Chavrak si niti ne upa priti v zbornico. Četvorica madžaronov si je ustanočila posebno skupino ter bodo po potrebi glasovali s koalicijsko. Ta večina koalicijske se je pokazala že pri volitvi nekega odseka: frankovci so imeli 17 glasov, a koalicijska 40.

S temi vspehi je zagotovljeno hrvaškemu saboru pozitivno delo. V soboto se bo seja nadaljevala, ker so te dni morali delati odbori. △

Državni zbor.

Dunaj, 16. novembra. Zbornica je razpravljala o drugi skupini volilne reforme, ki obsega določbe o aktivni in pasivni volilni pravici ter o bivanju v kraju, preden se dobi volilna pravica. Posl. Klofač (glavni govornik contra) se je izrekel odločno proti klavzuli glede bivanja v kakem kraju, preden se dobi volilna pravica, češ, da bi taka določba odvzela tisočim delavcem volilno pravico, istotako tudi uradnikom in učiteljem, ki so premeščeni. Zavzemal se je tudi za volilno pravico ženskam ter izjavil, da to vprašanje ne bo nikoli več zginilo z dnevnega reda. — Posl. dr. Adler je izjavil, da bodo soc. demokratje glasovali za volilno reformo ako se tudi odklonijo vsi minoritetni predlogi. — Posl. Hruban je predlagal za slučaj, da bo njegov predlog odklonjen, resolucijo, s katero se vlada poziva, glede volilne pravice za ženske natančno proučevanje in poizvedovanje, ali bi kazalo uvesti splošno aktivno volilno pravico za ženske, ali pa le za take ženske, ki se samostojno preživljajo. O tem naj vlada poroča v prihodnjem zasedanju. Pri glasovanju pa so bili vsi spreminjevalni predlogi odklonjeni, sprejet pa je bil § 7, kakor ga je sestavil odsek.

V razpravo se je vzel tretja skupina, v kateri je tudi znani Starzynskega predlog glede razširjenja deželne avtonomije. — Za razširjenje avtonomije na Češkem je govoril posl. Metall. — Posl. Kos je izjavil v imenu maloruskega kluba, da je klub proti vsakršnemu razširjenju delokroga deželnim zborom, posebno pa še galickemu deželnemu zboru, dokler se ne izvede narodna avtonomija. — Posl. Etz je rekel, da je volilna reforma loterijska igra najnevarnejše vrste. Uspeh bo vodil prevratne stranke od pridobitve do pridobitve, vlado pa od ene izgubljene pozicije do druge. Vsled pomnoženega števila poslancev bo delavnost v parlamentu še bolj ovirana. — Posl. Herold (Mladočeh) je izjavil v svojem govoru, da se z razširjenjem deželne avtonomije da deželam le tisto, kar se jim je vzelo leta 1867 in 1869. — Posl. Kubik je zahteval, naj se v Galiciji spremeni deželnozbornski volilni red v smislu splošne in enake volilne pravice, preden se razširi kompetenca deželnega zbora, ker le potem bo razširjenje avtonomni, je splošnosti v korist in ne v škodo.

Nato se je razprava prekinila ter se je prečitalo devet nujnih predlogov, ki sta jih vložila poslanca dr. Tavčar in grof Sternberg.

Jutri je zopet seja.

Državnozbornske volitve na Moravskem.

Brno, 16. novembra. Mladočeška stranka je pozvala svoje somišljenike po celem Moravskem, naj pri ožjih volitvah 18. t. m. podpirajo socialne demokrate proti češkim klerikalcem. V zahvalo so obljubili socialni demokratje, da se bodo v deželnem zboru zavzemali za gospodarsko in politično ojačenje Mladočehov.

Bolgarska politika.

Sofija, 16. novembra. Povodom adrese debate je imel ministrski predsednik Petkov v sobranju daljši govor, v katerem je poudarjal, da so

razmere z Avstro-Ogrsko dobre. Gospodarski in politični interesi Bolgarije zahtevajo, da so razmere z Avstro-Ogrsko čim boljše. Glede razmerja napram Turčiji je bolgarska vlada za odkritosrčno politiko, ako je to mogoče v vzajemnosti. Napram Grški ne morejo ne ljubiti izgredi vplivati na razmerje obeh držav. O macedonski reformni akciji je vlada mnenja, da napreduje, ako tudi le počasi.

Srbsko državno posojilo in naročitev topov.

Belgrad, 16. novembra. Prvotno se je razglašalo, da naroči Srbija pri francoski tvrdki Schneider v Creuzotu 85 baterij. Sedaj se uradno razglašalo, da se število topov iz vzrokov državnih interesov ne more povedati, toda toliko se lahko naznani, da število topov ni toliko, kako se je prvotno naznanjalo. Natančne podatke o tem bo podala vlada šele skupščini kot merodajnemu faktorju.

Rim, 16. novembra. Ker se je razglasilo, da je del naročenih srbskih topov namenjenih za Črnogorin da je pri tem tudi Italija v zvezi, je italijanska vlada oficijalno izjavila, da so vse take vesti neresnične, o čemer je tudi avstrijska vlada najbolje poučena.

Pariz, 16. novembra. Na veliko jezo pangermanskim krogom v Avstriji je resnica, da je pri 95 milijonskem posojilu za Srbijo udeležen tudi nemški in avstro-ogrski kapital.

Prusko nasilstvo proti Poljakom.

Berolin, 16. novembra. Pruska vlada je nastopila z novim nasilstvom. Sodišče v Zabrze je namreč razsodilo, da se vsem poljskim staršem, kojih otroci nočejo hoditi k nemškemu veronauku, vzame pravica vzgojevanja. Dve poljski deklici je sodišče že odvzelo staršem ter ju dalo prisilnemu vzgojevalnemu zavodu.

Varšava, 16. novembra. Stolni kapitelj poznajsko-gnezenski je poslal cesarju Viljemu spomenico, v kateri se prosi, naj se v poljskih šolah zopet uvede poljski veronauk. Spomenico je podpisal nadškof, oba škofa in vsi poljski in nemški kanoniki. Cesar je prošnjo osorno odklonil.

Dogodki na Ruskem.

Moskva, 16. novembra. Poveljnik rostovskega grenadirskega polka polkovnik Sumanski je obsojen v 8 mesečno ječo, ker ni storil vsega, da bi bil udušil upor med moštvom svojega polka.

Petrograd 16. novembra. Stranka kadetov je že postavila v Petrogradu svoje kandidate za državno dumo.

Varšava, 16. novembra. Shod združenih posestnikov gubernij Kijev, Podolija in Volhynija je brzojavno zaprosil ministrski svet, naj se odpravijo vse pravne omejitve za poljsko narodnost. Za sklep so glasovali tudi vsi ruski zborovalci.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. novembra.

— **Shod zaupnih mož narodnonapredne stranke** je bil tako mogočna manifestacija, da so klerikalci čisto poparjeni in skušajo z neslanimi šalami prikriti svojo božjasto jezo. Na ta shod so prišli sami ugledni in veljavni možje, neodvisni volilci, najboljši možje v deželi, ne mežnarji, cehmoštri in topoglavi backi, kakršne priženo duhovniki na klerikalne shode. V teh možeh, ki so se udeležili shoda zaupnih mož, je jamstvo, da klerikalna drevesa ne bodo zrastle do neba, ti možje so porok, da se bo krepko in dosledno delalo zoper klerikalizem in za blagor celokupnega naroda. Pride dan, ko se bodo klerikalna drevesa podrla, tako gotovo pride, kakor je prišel pri drugih narodih. Narodno-napredna stranka se je zdaj potrebam časa primerno organizirala. Jasni so njeni cilji in jasna so pota, po katerih hoče te cilje doseči, v nekaterih

letih je ta stranka revolucionirala javnega duha na Slovenskem tako, da je klerikalce po pravici strah. Ko bi se klerikalci narodno-napredne stranke ne bali, ko bi se ne tresli strahu pred njo, ne bi vseh svojih moči posvečevali edino in izključno le boju zoper narodno-napredno stranko. Klerikalci vedo, da jih more samo narodno-napredna stranka premagati, nihče drugi in zato jih je kar božjast popadla, ko so videli, da se je ta edini nevarni sovražnik reorganiziral, na novo oborožil in da gre s pomlajenimi močmi in boj za vzvišene ideale napredka in svobode.

— **Visoko politiko uganja rodoljubna mariborska duhovščina.** Osnovati hoče po dunajskem zgledu krščansko-socialno stranko, da jo povede v boj proti vladajoči nemški in napadajoči soc.-demokratski stranki. Če je na Dunaju šlo, zakaj bi ne šlo tudi v Mariboru, „Lueger“ se bo že dobil, glasilo pa že imajo. Zdal ko bodo z vso silo in najbrž uspešno socialni demokrati znova napadli tretji volilni razred, in kjer bi lahko Slovenci na podlagi poštenega kompromisa dosegli prve zastopnike v občinskem svetu, zdaj snuje naša duhovščina internacionalno (beri nemško) krščansko-socialno stranko, dela reklamo za „Christlicher Frauenbund“ in „Katholischer Arbeiterverein“. To je narodno delo politikujoče naše duhovščine! Vsak po svoje, je rekel tisti, ki je kravo s svedrom drl. Toda šalo na stran! Če morate vsled svojega poklica biti internacionalni, potem nimate pravice se štliti za narodne voditelje.

— **Naši farizeji.** — Iz slovenskega Štajerja se nam piše: Naši črni patent - narodnjaki ob vsaki priliki v svojih glasilih — v „Slov. Gospodarju“ in „Slovencu“ — javkajo, češ, da le oni so pristni prijatelji „ljudstva“, le oni „nesebični“ učitelji narodovi; vsak pa, ki ne trobi v njihov rog, je izdajalec, uničevatelj „sloge“, pristaš „Štajerijancev“, nemškutar, grobokop narodnosti, brezverec in bogve kaj še. Kakor na Kranjskem delajo duhovni tudi pri nas. Oni se edino smatrajo kot merodajni in odločilni v vsej politiki, oni si domišljavajo, da so edino pravi in poklicani voditelji ljudstva. Kdor pa to ne prizna, marveč si prisvaja zmožnost, delovati tudi po svoje v prid narodu svojemu: ta je izdajalec slovenske reči, ta rušitelj domačega miru! — Da je temu tako, vidimo najjasneje ob osnovitvi „nove“ stranke. „Narodna stranka za Štajersko“ je našim klerikalcem — duhovnim in posvetnim — čisto zmešala možgane. Kar besnijo ti naši prijatelji zgolj iz bojzani, da bi njih „vodilnost“ vendar zamogla oslabeti ali pa celo — premeniti. Zato pa na vse pretege delujejo, da bi uničili nje glasilo itd. Nedavno tega so se v celjskem „Narodnem domu“ zbrali duhovni od blizu in daleč v strogo tajno posvetovanje. — Zakaj pa tajno, če imajo poštene namene? Pa vkljub vsej tajnosti se tudi o tem zadnjem celjskem sestanku duhovnikov pri nas že razno govori in nekaj utegne na tem sigurno biti resničnega... Tako n. pr. nameravajo naši duhovniki ves svoj vpliv uporabljati v to, da kmete združijo v „Zvezo“. Seveda bi ta združba ne imela drugega namena in poklica, nego duhovenstvu pripomoči v ojačenje njega politične moči. Dalje nameravajo naši duhovni prijatelji osnovati svoje denarne zavode ter tako ljudsko maso še trdneje priklopiti na se. Kaj pa so duhovščini naši denarni zavodi — gre se tu na prvem mestu za celjske! — Kaj storiti? Seve, ona hoče tudi tu dominirati! Videlo se je to nedavno v Savinski dolini, v Grižah, ob snovanju tamošnje posojilnice, kaj vse si je prizadeval ondašnji župnik Krančič, da bi tam nastala posojilnica po kranjsko - klerikalnem receptu! A vkljub navzočnosti Rožmanovi, ni šlo. — Vidite, to so naši farizeji! Javno vpijejo, kako je narodnost v nevarnosti, sami pa jo najbolj oškodujejo. Javno se ogorčajo nad tem, da se v IV. letniku dekliske mestne

meščanske šole v Celju ne bode po-
učevalo veronauka — kar je pri
obratno-nadaljevalnem značaju tega
tečaja povsem irrelevantno — proti
domači slovenski ljudski šoli pa so
hujskali ljudstvo, češ, naj raje pošilja
svojo deco v nemško šolo, kjer je
učiteljstvo bolj verno i. dr. V listih
pišejo, kako se ruši sloga i. t. d., de
fakto pa so sami tisti, katerim sploh
ni za slogo, marveč le za gospodstvo
in svoj — žep. — Farizeji so, prav
grdi farizeji!

— **Nesramnost italijanskih
duhovnikov in naš „Slovenec“.**
V Trstu izhaja pobožen katoliški
list „L' Amico“, ki ga istotako iz-
dajajo in urejujejo duhovniki kakor
„Slovenec“. Ta list se je že mnogo-
krat izkazal hujšega našega narod-
nega nasprotnika kakor kak drug
neslovenski list. Pred kratkim je
pa imenoval slovenski napis
v Trstu na vratih neke go-
stilne „porcheria“, to je svi-
njarija. (V napisu je bilo le pove-
dano, da se dobiva v oni gostilni
kosilo za 20 kr.) Da je taka nesram-
nost pri tržaških Slovencih vzbudila
največje ogorčenje, se ni čuditi in
„Edinost“ je odločno in dostojno
zavrnila to nesramno pisarijo, ki so
jo zagrešili katoliški duhovniki laški
ter dokazala, da je za sedaj v
Trstu vsaka skupna organi-
zacija med Slovenci in Itali-
jani — pa če bi bila tudi na
krščanski podlagi — nemo-
goča in neizvedljiva ter na-
ravnost pogubna v narodnem
oziru za Slovence. Zdaj se je v
„Edinost“ zadržal „Slovenec“. Ne
da bi ovrgetel izvajanja „Edinosti“ —
„Slovenec“ sploh ni vaju in tudi ni
zmožen ovreči kakih izvajanj — am-
pak zabarikadirati se je le z nekoliko
ueslanimi dovtipi in drznimi insinua-
cijami. No, odgovor od „Edinosti“ ni
izostal. Naš poštenjak jih je dobil po
katoliških čeljustih, kolikor jih za-
služi. „Edinost“ pravi, da je „Slo-
venec“ v perfidnosti nedosežen ter na-
daljuje: „Vemo, da bi bilo prazno
početi to, ako bi se hoteli do „Slo-
venca“ obračati z apelom, naj stvar-
nim odgovorom ovrže to, kar smo
trdili mi. Izlasti pa bi bilo zelo zani-
mivo, ako bi se „Slovenec“ lotil do-
kaza, da ni res, kar smo mi pi-
sali o postopanju italijanskih
duhovnikov s slovenskimi ljudmi
v laških bratovščinah, da ni res,
da je bil naš jezik izključen tudi
iz privatnih razgovorov, s čemer
so bili naši ljudje uprav ukovani
v duševno robstvo. Na to naj bi
bil odgovoril „Slovenec“, mesto da
zasramuje svojega bližnjega tako,
kakor da ne bi smel list, ki hoče
veljati pred svetom kakor krščan-
sko-katoliško glasilo! Ker pa
„Slovenec“ dela svoje dovtipne tudi
o naši namišljeni zadregi radi mate-
rijala, odgovorjamo: 1. da bi bila
tudi taka zadrega še vedno manje
nečastna, nego če kakov list vara
svoje čitatelje s „telegrami“ o do-
godkih, o katerih so drugi listi po-
ročali že pred 8 in 14 dnevi; 2. da
množ takih neslanosti, kakršnih čit-
tamo v „Slovenec“, roma pri nas v
koš. Pri „Slovenec“ pa menda ne
pada nič v koš, zato pa je lahko
miza polna — „rokopisov“. Nad vse
značilno pa je za rodoljubje in slo-
vensko samozavest „Slovenec“, da
v svoji notici, ki je dala povoda
temu našemu današnjemu odgovoru,
niti z besedico ne omenja **povoda**,
da smo napisali ona dva članka. Niti
besede graje ni našel „Slovenec“
proti njim, ki so naš jezik nečuvno
žalili, označivši ga za — „sanja-
rijo“! Ali pa morda označenje slo-
venskega jezika s „svinjarijo“ velja,
če je izrekel kakov tržaški somišljen-
ik — „Slovenca“?!!

— **Drug drugemu so napijali**
dični naši poslanci pri zborovanju
„Danice“ na Dunaju, ko se je začel
zabavni del. Moral je biti historičen
trenutek, ko so se ležali v objemu
okoli vratu... Do vrhunca pa je pri-
kipelo navdušenje, ko je dvorni svet-
nik Šuklje govoril o znanstvenem de-
lovanju, o veliki vrednosti žilindre in
dajal nadobudni mladini razne pra-
ktrične migljaje in ko je nato s svo-
jim visokim glasom poveljeval dr.
Šusteršiča, s katerim ga že od nekdaj

veže tesno prijateljstvo, kakor Oresta
in Pilada, temelječ na enakosti zna-
čaja in mišljenja! Toda dovolj, ali je
kaj vode pri roki?

— **Otročaji.** Na uvodnem mestu,
na prostoru, ki je v spodobnih listih
reserviran resnim razpravam in poro-
čilom, pisari „Slovenec“ včeraj v uzor-
nopobalinskem tonu o krasno ter im-
pozantno uspelem shodu zaupnih mož
narodnonapredne stranke, pred vsem
pa o imenitnih poskusih gospodina
Štefeta in nekega Leskovarja, vtihtoti-
piti se na shod. Otročaji! Kakor o ma-
neviranju kakega ženjalnega stratega
v odločilni bitki, tako popisuje „Slo-
venec“, kako se je Štefe plazil okrog
Narodnega doma in se pripravljati, da
bi splezal čez ograjo in kako se je
neki Leskovar iz Maribora v gneči
res utihotapil v dvorano, kjer so ga pa
kmalu prišli za ušesa in ga posadili
pred vrata. Klerikalci so morali iz Ma-
ribora poklicati človeka za tak posel,
ker doma imajo pač dosti za tihotapstvo
sposobnih ljudi, a ti ne znajo pisati in
torej niso porabni za tak posel. Štefe
in Leskova sta se obnašala, kakor
dva poba, ki hočeta iti na tuj vrt
rabutat. Če so klerikalci na to ponosni,
jim le častitamo, a zato vendar re-
čemo, da je barabstvo vtihtapljati se
z zvijačami na kak shod. Mi kaj tacega
nismo in ne bomo nikdar storili. Imeli
smo na tucate vstopnic na katoliški
shod, pa nismo ne ene porabili ker je
za spodobnega človeka nevedno, da bi
se tako obnašal, kakor Štefe ali
Leskovar.

— **„Osa“.** II. leto. Štev. 2. Vse-
bina: Preteči kancelarparagraf. — No-
turno. (Samospev kranjskega ka-
plana). — Iz kluba modrijanov. —
Sv. Peter o kancelarparagrafu. — Iz
refektorija. — Tisoč kron nagrade!
— Odgovor „črni modrijanov“ itd.
— Podobe: Sanje „Lepega kluba“.
— Rešena slovanska vzajemnost.

— **Iz gledališke pisarne.** G
Fran Govekar je odločil vodstvo
intendence slovenskega gledališča in je
na njegovo mesto stopil g. prof. Fri-
derik Juvančič. — Operni pevec
Ranek, ki je bil iz službe odpuščen,
nastopal bode odslej kot gost, ker bi
se sredi sezone ne mogel lahko na-
domestiti. — Danes zvečer se igra
Traversijeva drama „Svatheno po-
tovanje“ na par, v torek priljubljena
Stobitzerjeva veseloigra „Na višavah“.

— **Glas iz občinstva o „Rigo-
goletti“.** Prejeli smo naslednje pismo:
Slavno uredništvo! Gotovo vam je
znana navada, da se v Gradcu pa
tudi drugod o gledaliških predstavah
priobčujejo dopisi iz občinstva, tudi
če se ne ujemajo z recenzijami vsa-
kokratnih kritikov. Dovolite tudi nam,
da o prvi predstavi „Rigoletta“ iz-
razimo svoje mnenje. Gospod kritik
je predstavo vseskoj toplo pohvalil,
a po naši sodbi tega ni zaslužila.
Kdor je „Rigoletta“ videl tedaj, ko
so peli v tej operi Ševčikova, Noll
in Raskovič, bo rad priznal, da se
je ta opera pred leti bolj pela kakor
sedaj. Nočemo nobenemu solistu in
nobeni solistki kratiti zaslug, tudi ne
zboru, dasi ni bil v prvem dejanju
na posebni višini, ali konstatirati mo-
ramo naslednja dejstva: Lepi in fini
parlando prizor v prvem dejanju je
izostal; odkriti bodi povedano: po-
grešali smo ga. Krasni duet med
Gildo in vojvodo, ki je svoje dni
obujal prave viharje aplavza, ni imel
nič efekta. Biser cele opere, monumen-
talni kvartet v zadnjem dejanju, ki
spada med najlepše umotvore Ver-
dijeve, je naravnost propadel. To so
nedostatki, ki so tehtni in bi morali
biti odločilni pri ocenjevanju te pred-
stave. Želimo pač, da bodi kritika
dobrohotna in vzpodbujevalna, a tudi
pravična. Več stalnih obisko-
valcev slov. gledališča. —
Opomba uredništva: Razmerje
med našim listom in gledališkim kri-
tikom pojasnimo koncem sezone.

— **Zabavni večer koncertnega
zbor „Glasbene Matice“** se vrši,
kakor že objavljeno, v soboto, 24.
t. m. v zgornji veliki dvorani
„Narodnega doma“. Začetek ob
8. uri zvečer. Spored bo obsegal petje,
in sicer moške in mešane zборе,
solo-petje in komične nastope.
Upizore se tudi senčnate po-
dobe. Ob 11. uri se prične ples.
Med posameznimi točkami sporeda
igra „Ljubljanska društvena godba“. Pri
prvem delu zabavnega večera bodo
v dvorani pogrnjene mize, katere se
preneso ob pričetku plesa v stranske
prostore. Natančnejši spored sledi.

— **Redbinski večer.** Včeraj ob
6. uri zvečer se je vršil prvi rodi-
teljski večer na mestni dekliški šoli
pri Sv. Jakobu, ki je bil zelo šte-
vilno obiskan. Počastili so ga s sv. jo
navzočnostjo tudi gg. c. kr. deželni
šolski nadzornik Fran Leveo, c.
kr. okr. šol nadzornik Ant. Maier,
monsignor prof. Tomo Zupar in

dr. Gdč. voditeljica M. Maroutova
je otvorila večer s pozdravom in v
kratkem, jedrnatih besedah razložila
namen takih prireditiv. Nato je za-
nimivo predavala gdč. učiteljica Fr.
Zemmetova o šoli in domu;
predavanju so sledili vsi z veliko po-
zornostjo. Govornica je povdarjala
potrebo skupnega delovanja šole in
doma, priporočala, naj se starši o
vzgojnih vprašanjih posvetujejo z
učiteljicami. Povedala je marsikaj za-
nimivega in poučnega iz svojega učitel-
jevanja. Prisrčne besede so našle
odmev v sroih navzočih staršev, kar
je kazalo sklepno živahno odobrava-
nje. Sledili so še prijazni razgovori
med starši in učiteljicami in ponovno
so se čule želje, naj se ta zanimiva
in poučna predavanja nadaljujejo.

— **Elizabetna otroška bolnica.**
Povodom imendneva pokojne cesarice
Elizabete in pokroviteljice zavoda,
kneginje Elizabete Marije Windisch-
grätzove se bode darovala v pone-
deljek, 19. t. m. ob 11. uri dopoldne
božja služba v križevniški cerkvi, h
kateri se vljudno vabijo zavetnice,
prijatelji in podporniki te bolnice.

— **Ljubljanska predilnica in
„Slovenec“.** „Slovenec“, ta list
krščanskega usmiljenja, je v torek
tvezil, da so „stavbeni odnosi Ljub-
ljanske predilnice taki, da kriče na-
ravnost po prenehanju dela, ako se
hoče izogniti katastrofi, katere to-
varni preti po ognju.“ „ter da „obstoji
obilica nevarnosti ognja in da je le
velika sreča, da se pri ondodni plin-
ovi in petrolejski razsvetljavi do-
sedaj ni pripetil kak ogenj.“ H koncu
notice „Slovenec“ tako med vrstami
svari vsakogar, naj ne kupi predil-
nice, ker bi jo moral od vrha do tal
prenarediti in bi ga to silno veliko
veljalo. Zato se zavzema „Slovenec“
za popolno opustitev tovarne.
Delavstvo v predilnici je opravičeno
ogorčeno nad to pisavo, v kateri je
polno zavijanj in laži. Tovarna ob-
stoji že od leta 1848, a naj nam
„Slovenec“ pove, kdaj je imela opravi-
titi v njej kaj požarna bramba? Samo
enkrat je nastal ogenj v Ljub-
ljanski predilnici in takrat pred 15
leti je zgorelo — čujtel! — za en
cel klobuk bombaževine ali pavole.
Od takrat je v predilnici vse tako
prenarejeno, da je izključen kak
ogoj, če so ljudje pazljivi, kar mo-
rajo biti. Prav grda laž je, da se
sveti s petrolejskimi svetilkami. Le
ena petrolejska svetilka je v vsej to-
varni, in sicer pri portirju v sobi!
Ah naj ta provzroči katastrofo za
tovarno? In če bi naposled nastal
kak ogoj, kateri delavec in delavka
bi ne mogla na prosto, če ima to-
varna okoli petindvajset iz-
hodov. Vsak odedek ima po tri
izhode, takozvana „čehalnica“ pa
ima šest izhodov, dasi je v njej
le 40 do 50 delavcev in delavk. Pravi
čudež bi moral biti, če bi kdo ne
mogel v slučaju požara iti iz delav-
nice. Tovarna ima vrh tega štiri
izhode na ulico. Ako bi po kaki
neprevidnosti nastal požar, je v vsaki
sobani pripravljenih okoli deset veli-
kih železnih vrčev vedno napolnjenih
z vodo, da se ogjenj zaduši v začetku.
Iz tega se sprevidi, da je „Slovenec“
zavijal resnico in še lagal zraven, ko
je pisal o strašnih nevarnostih ognja
v ljubljanski predilnici. Njegov namen
je očit: Tovarne naj bi nihče
ne kupil, sedanjí lastniki jo
itak opuste in delavstvo, ka-
terege je do 300 oseb, bo vse
brez dela, „Slovenec“ bi se s
tem spolnila srčna želja. Da
tako mislijo in sodijo vsi predilnični
delavci in delavke, se gre „Slovenec“
na lastna ušesa lahko prepričati.

— **Vinski shod v Ljubljani** bo
jutri, v nedeljo ob poludesetih na
Starem stelišču. Vstop vsakemu brez-
plačno dovoljen.

— **Vinska razstava v Ljub-
ljani.** Ta razstava spojena z vinsko
pokušnjo, se odprla oboj ob petih.
Od šestih naprej bo javen pristop.
Vina v sodčkih in steklenicah so raz-
vrščena po okrajih, in sicer slede od
podjuma naprej metliški, novomeški,
litjski, krški in vipavski okraj, potem
razna iz državne kleti v Novem mestu
in deželne kmetijske šole na Grmu
ter na posebnem prostoru razna vi-
pavska stara in nova vina v sodčkih
in steklenicah. Koj pri vstopu se dobe
kuponi z desetimi listki po 10 vin.
Vstopnina pa znaša 60 vin. za osebo.
Posamezna vina se bodo prodajala po
kozareh in steklenicah.

— **Vspored tukajšnjih porot-
nih razprav.** Dne 26. t. m. 1. Anton
Celar, 2. Marija Žagar, 3. Frančiška
Sodja vsi trije zaradi tatvine iz na-
vade. 27. t. m. Stefan Mikuž za žig,
28. t. m. Alojzij Župevc, umor, 29. t.
m. 1. Jože Rozman, uboj, 2. Janez
Pretnar težka telesna poškodba. 30.
t. m. Ivan Ferjančič in Franjo Rus
spolsko posilstvo.

— **Nemška prodrznost.** Trdka
Joh. Gottl. Hauswaldt & Co. je pre-
plavila slovenske kraje z reklamami
za njeno cikorijo, katere ovitek je v
frankfurtskih barvah in naslikan v
teh barvah na reklamnem listu. Po-
leg tega je še slovenščina te reklame

vredna vsega pomilovanja. Povedati
se mora našim ljudem, da če kupi-
jejo Hauswaldtovo cikorijo, podpirajo
strupeno nemško podjetje, ki se ne
sramuje med nami Slovenci kazati
svojega germanskega prepričanja.
Opozorjamo pa tudi trgovce, da če
bodo imeli Hauswaldtovo cikorijo, si
jih bo slovensko občinstvo dobro za-
pomnilo. Tako nemško prodrznost je
treba korenito skurirati. Imamo dosti
slovenskih trdk, ki proizvajajo boljšo
cikorijo kot nemški Židje, zato ku-
pujemo izdelke teh, ako se naj res
uresniči geslo „Svoji k svojim“ in
poziv k osamosvojitvi slovenske tr-
govine. Gottlieb Hauswaldt naj pa
svojo cikorijo prodaja le Nemcem!

— **Divjega kozla je ustrelil**
predvčerajšnjim Viktor p. l. Wur-
bach pri Hotiču pri Litiji. Divji kozel
je zašel najbrž iz kannjskih planin.

— **Lepi sadovi Marijinih
družb.** Da je v Marijinih družbah
doma nemoralnost, je že stara stvar,
ki jo dokazujejo tisoči in tisoči zgle-
dov. Z novim zgledom postrežemo
spet danes. V Žaljski fari pri Višnji
gori je v ondodni Marijini družbi
neka Marijina devica v blagoslovle-
nem stanu z lastnim bratom.
Fanta so ekspedirali čez
ocean. Take sadove rode tiste
Marijine družbe, ki so pod-
prte z raznimi blagoslovi
škofa in papeža. Da Marijine de-
vice in Marijini fantje skrbе, da se
človeški rod množi kot pesek v
morju, ni nič novega in v ribniški
okolici sta se dve Marijini hčerki ad
majorem Dei gloriam z Marijinimi
sinovi nekoliko preveč seznanili. Ma-
rijine device so pa tudi zelo ponosne,
da so Marijine device. Pred kratkim
se je na Dolenjskem izrazila prednica
Marijine družbe proti 35letni samici:
„Ker nisi vredna, da bi bila
med nami (cerkvena oblast je do-
ločila, da pri 32 letih ženska že ni
več sposobna izvrševati dolžnosti
Marijine družbe — vsaj nekateri go-
spodje kaplani so se izrazili v tem
smislu), pa pridno moli, morda
le prideš za nami v nebesa?“
Taka prevzetnost in napihajenost!
Ali imajo morebiti Marijine device
še abonirane sedeže v nebesih? Kdo
ve? Marijine družbe jemljó v sebe
punice, ko imajo še dolžnost obisko-
vati ponavljalno šolo. Kaki nauki se
ucepljajo takim dekletom v Marijinih
družbah, dokazuje, da nočejo več
hoditi v šolo, češ, jaz sem že v
Marijini družbi, ne pridem
več v šolo.“ To je kaplanov sad!
Kar vse se naj po končanih 12 letih
vpiše v Marijine družbe, pa odpade
vsaka ponavljalna šola. Ali ne bo to
prijazno? No nekateri matere so
prišle že toliko k pameti, da se rote,
da ne dajo nobene hčere v Marijino
družbo, ker vidijo, kaj se vse hudega
godí tam. Druge so pa kljub temu
prepričane, da le Marijina družba
more izveličati njihove otroke, zato
le noter z njimi. Če se tu in tam
pripeti kaka neprimkljica, da gre dekle
v Rim, ali da fanta kličejo k sodišču,
kjer mu diktirajo mesečne alimenta-
cije za nezakonskega otroka, nič ne
de, saj gre vse v božjo čast in za
brambo svete katoliške vere, ki je v
toliki nevarnosti pred liberalci! Če
Marijine družbe bolj skrbе za
zarod, toliko več navdušenih
bojnikov bo za sveto kato-
liško stvar. Da se naši dušni pa-
stirji tako pehajo za ustanovitev Ma-
rijinih družb, je mnogo vzroka iskati
v želji po dobro uspelih „of-
rih“. Kakor znano, ljudje nič kaj
radi ne nosijo svojih krvavo prisluz-
nenih soldov v cerkev. Kdor je pa v
Marijini družbi, se ga prišči, da
mora prinesiti kaj v dar in da tudi
več da od navadnega človeka. Zato
se tako zavzemajo duhovniki za Ma-
rijine družbe. Da duhovni gospodje
nimaj nič kaj radi črnega denarja
pri darovanju, povedal je župnik
Müller v Blagovici, ko je dejal na
prižnici: Srebrn denar k „ofru“; kdor
misli dati kaj drugega, naj eden na-
bira v klobuk in mi prinese, da bo
prej končano. Zakaj bi človek ne
bil praktičen? Pri Marijinih družbah
pa ni treba takega poziva; tu prinese
vsak član, zlasti pa članica srebrn
denar in gospodu se mnogo olajša
njegov žalosten položaj. Tudi člani
Marijine družbe se olajšajo!

— **Ogenj.** V Dolenji vasi pri
Ribnici je pogorel kozolec, dva
skednja in hlev. Oškodovani so trije
posestniki.

— **Ljubcezen med duhovskimi
brati.** V Osilnici pri Kočevju so
imeli doslej za župnika Alojzija Je-
riča, ki je pa svoje dolžnosti, tako
slabo opravljal, da ga je škof na
prošnjo in zahteve faranov prestavil
za kaplana v Radeče. Ob nedeljah
je imel Jerič 10. mašo v najbolj od-
daljeni podružnici, samo da bi oško-
doval trgovce in gostilničarje osil-
niške. Osilničani so od srca veselí,
da jih je zapustil Jerič ravno tako
kot takrat, ko so se znebili Žnidar-
šiča. Na novo nameščen župnik je
poslal v Osilnico pred svojim priho-
dom vozove z opravo in drugimi
rečmi. Prišli so pred par dnevi. Jerič

pa ne pusti, da bi se oprava spravila
v župnišče, zato mora biti vsa oprava
pred župniščem na dežju, kjer se
mora pokvariti kolikor toliko. Tako
izpolnjuje duhovniki verski ukaz
„Ljubi svojega bližnjega kot samega
sebe!“ Ni čudno, da vera peša! Du-
hovniku se vtepe v glavo, da je on
več kot navadni ljudje in kakor
kaže vsega močnejši nad farani, tako
hoče tudi stanovskemu tovarišu po-
kazati moč in veljavo.

— **Liter žganja je spil** v sredo
zvečer neki osemnajstletni mladenič
v Dobrunjah. Ker ga je zeblo in ni
mogel domov, so ga spravili na bliž-
nji pod na mrvo. Pustili so pri njem
sicer nekega tauta, ki pa je vsled ob-
čutnega mraza šel spat v hlev, tova-
riša pa pustil na mrvi, ker ga ni mo-
gel sam nikamor spraviti. V četrtek
zjutraj pa so šli pogledat, kaj je z
opijanjenim ter ga našli zmurnjenega.
V petek popoldne je bil pogreb. Zopet
nov dokaz, kako neopravičeno je med
ljudstvom prevladujoče mnenje, da
žganje greje. Gostilničarjem, ki take
nerodnosti v svoji hiši trpe, naj bi
koncesije odedgeli, ker taki se nika-
kor ne izkazujejo zanesljivim. Ljudi
pa, ki silijo mladino žganje piti,
naj bi strogo kaznovali. Kajti čeprav
se je v konkretnem slučaju smrt do-
godila vsled mraza, se jim mora ven-
dar precejšen del krivde imputirati.
Odtod izhaja, da je toliko umsko in
telesno degeneriranih ljudi in naglih
smrti, ker ravno med zmurnjenimi je
največ — notoričnih žganjarjev.

— **Iz Mošenj.** V nedeljo, dne
18. novembra t. l. prirede združeni
diletantje iz Ljubnega in Mošenj na
Gorenjskem gledališko predstavo „V
Ljubljano jo dajmo“ v gostilni
g. Globočnika v Globokem. Za-
četek ob 3 uri popoldne.

— **Lepo divjo mačko** je ustrelil
blizu Postojne sodni pristav g. Anton
Mladič.

— **Nov nemški list v Mari-
boru.** Decembra meseca prične v
Mariboru izhajati nov nemški list, ki
se bo imenoval „Marburger
Presse“. Ustanovili so ta list ma-
riborski nemški bogataši Scherbaum,
Franz, Mayer in še nekateri drugi.
Tiskal se bo list v tiskarni v Sodnj-
skih ulicah nasproti okrognega sodišča
in bo izhajal kot tednik. Za časopis
je določeno 60.000 K tiskovnega
fonda. „Marburger Presse“ so ustano-
vili, da se bori proti „Südosterr.
Stimmen“ in proti vsenemškemu listu
„Marburger Zeitung“. Novi list bo
prav tako sovražen Slovincem, kakor
stara „Marburgerica“!

— **Konkurz Friderika Kaiserja
v Ptuj.** Kakor smo poročali, je pri-
šel posestnik velikih vinogradov in
vinotreh v Ptuj Fr. Kaiser v kon-
kurz. Kaiser je pobegnil. Njegovo
ženo in knjigovodja so zaprli. Pasiva
znašajo nad 1.200.000 K.

— **Na svojo ženo je streljal**
na Vranskem klepar Anton Cizil, ker
mu je bila nezvesta ter je imela za
vse njegove prošnje in opomine le
posmehovanje. Prestrelil ji je nogo.
Obsojen je bil le v šesttedensko ječo.

— **Iz Mislinjske doline** se nam
piše: Nedavno se je poslavljajal od
toda gospod c. kr. davčni pristav Anton
Kunej. Bil je vesten uradnik, iskren
rodoljub, vesel družabnik, z eno be-
sedo značen mož, zato ga bodemo
težko pogrešali. Njegovo koristno de-
lovanje v naših družtvih ostane nam
vsem v trajnem spominu. Šmarje-
čanom pa čestitamo k tej pridobitvi.
V obcem pa z našimi sedanjimi razme-
rami nikakor nismo zadovoljni. Naših
merodajnih krogov polastila se je
nekaka nalezljiva bolezen — brez-
briznost. Posebno se tiče to vodstva
kmetijske zadruge v Slovenjgradu,
kjer vse spi spanje pravičnega in se
vsa opraviča prepuste eni osebi, ka-
tera pa se za vsako drugo stvar bolj
briga, nego za izvrševanje svojega
poklica. Ni čuda torej, da ljudstvo
začne zabavljati čez tako početje,
izogibati se naših zbiralšč in zaha-
jati v gostilne in prodajalne naših
političnih nasprotnikov, kjer se z ve-
seljem sprejmejo ter se jim v zado-
voljnost postreže. Vzdrnite se, pre-
den ne bode prepozno, preden ne
pride preobrat in...

— **Nemška podivjanost.** Iz
Ljutomerke okolice se nam piše:
Pretekli mesec se je vračala nekega
de slovenska lovska družba iz lo-
višča g. Mursa. Sledil ji je pes tičar,
last enega izmed lovcv te družbe.
Na razpotju cest v Ljutomer, Oven
in Gornje Kraplje je srečala ta
družba vozove ljutomerskih lovcv
kulturonoscev. Pomotoma jo ubere
zgoraj omenjeni pes za vozovi tuje
družbe. Počil je strel izmed Nemcev,
in pes je obležal na mestu mrtev. To
je vrhunec narodnega sovraštva naših
Nemcev. Pomota se ni zgodila no-
bena, ker psa je poznalo vsako dete
daleč na okrog. Junaški čin nemških
kulturonoscev se bode obravnaval
pred sodiščem, kjer bomo že zvedeli
za ime onega divjaka, katerega nem-
ški lovci zdaj tako trdovratno skrivajo.

— **Koroške solstvo.** Težak vzdih
se izvije iz prs, ko slišiš imenovati to
rano na našem narodnem telesu. Naš

Korotam, nekdanj najvažnejša slovenska zemlja, se vtaplja v nemškem morju vsled nemškega šolstva. Nekoliko žalostnih števil: Na Koroškem je 8 nemških meščanskih šol in 370 ljudskih šol, izmed katerih je 284 nemških, le 3 so slovenske, 83 pa jih je »dvojezičnih« (v resnici so tudi te čisto nemške). Poleg tega je 13 zasebnih ljudskih šol s pravom javnosti. Izmed 58.215 za šole godnih otrok je pohajalo šolo 96,8%. Učitelj je bilo 670, učiteljice 195. Ročna dela so se poučevala v 242 šolah, šolskih vrtov pa je 322. Učitelji so marljivi čebelarji.

— **Nevzest uradnik.** Meseca avgusta je poneveril sollicitator dr. R. Pipuža v Mariboru, Friderik Prizdig, 700 K in se napotil v Ameriko. Posrečilo se mu je priti do New-Yorka. Preden je pa stopil na suho, ga je prijel oblast in ga poslala nazaj. Pretekli teden se je v spremstvu orožnikov zopet vrnil v Maribor.

— **Sedemdesetletnik** je obhajal 10. t. m. g. Anton Klodič vit. Sabladski, vpokojeni dolgoletni deželni šolski nadzornik in pisatelj, sedaj stanujoč v Bruni pri Gradišču ob Soči.

— **Od kranjsko-primorske meje** se nam piše: Samo na sebi je neka zagonetka, da vozni red na Kranjskem zahteva, da voziš na levi ceste in prehišiš pred tabo vozečega na desno, dočim moraš na Primorskem na desno voziti in prehitevati na levo. Ni namen teh vstic naštevati, koliko nepriklj nanaša ta čudna zmes, saj si lahko vsak previden človek predstavlja, kako debelo se gledata voznika, ki ne prehajata po večkrat meje, ki nevedoča za mirakulozno spremembo voznega reda, kar mahoma drug proti drugemu na cesti postojita vsak izmed njiju misleč, da on prav vozi. Ne tako osupljivo, ampak do malega opasno je pa za voznike, ako se srečajo pri hitri vožnji in so nevedeči ali nimajo pred očmi, da to, kar je za Kranjsko na levi strani prav, velja za Primorsko na desni. Zares čudna so tvoja pota, o gospod, po dnevi, še bolj pa bodi pazen v nočni dobi. — Preidimo k stvari. Ne vemo, ali si je naš visoki gospod namestnik Schwarz toliko svetlega duha izposodil od dr. Šusteršiča ali se je gospodu knezu Hohenloheju, odkar je bil ministrski predsednik, um toliko izbistril, da sta eden ali drugi, mogoče da tudi obadva naenkrat na to prišla, da treba temu zagonetnemu voznemu redu, ki je tudi opasen, vsaj toliko odpomoci, da se vozniki na meji opomore, da kranjska in primorska tla niso ena in ista. In post tot discrimina rerum in čez dolgo let napravili so se na mejah vidni znaki te velevažne in gotovo globoko premišljene neenakosti. Pravim na mejah, ne vem pa ne ako povsod. Videl sem umotvor, ki naznanja spremembo voznega reda na tržaški cesti, ko sem peljal prešče na sezanski sejm. Ne vem ali iz vlitga ali iz kovanega železa je čez cesto obok narejen in na sredi tega oboka pribita je plošča, na kateri čitaš najprvo: „Rechts fahren“, na drugi vrsti isto v laščini, in spodaj na zadnje: „Na desno vozite“. Gospoda moja, sredi storskega klanca, tudi tam kjer daleč na okoli ni ne Nemca ne Laha, kjer vidiš le našo skalovito revščino, od katere pa tudi pošteno, a tudi z velikim napornom davek odraduješ, tudi tam gospodarita Nemec in Lah nad tabo, uklonjeni Slovenec. Molči in žuli se, gospod je nad tabo! Tako na strani proti Kranjski. Na strani proti Primorski pa isti red samo s to spremembo, da se zadnji napis ne glasi: „Vozite na levo“, ampak „Vozite na levi“. Še norčujejo se torej z našim jezikom. Prešče sem v Sezani prodal, gotovo bi bili kruliti na licu mesta, ko bi jih bil peljal nazaj. No bisagarji, ki pišete in pravite, da liberalci in „Narod“ vedno lažeta, pojdite se prepričati, da je to istina, kar tukaj pripovedujemo. In potem vi, ki vam je vsa moč dana na trdem svetu in v višini na prižnici, katerim je dovoljeno tudi v višini politikovati, povzdignite svoj glas in pokažite svoj pogum proti zatiralcem in ne odključite se vedno nad revno paro, kateri se še na javni cesti dokazuje, da je zadnja in pri tleh. Moč imate v rokah in pogumni ste, dajte, da se bo železni obok na kranjsko-primorski meji razsul.

— **Še zmirom tužna Istra.** V Dekanij pri Kopru se je v četrtek, dne 15. t. m. vršila seja krajnega šolskega sveta v navzočnosti 10 ugodnih mož: učiteljev, župnikov in občinskih svetovlajcev. Med čitanjem poročila o poslovanju krajnega šolskega sveta v preteklem letu je učitelj Fr. Ferjančič očital in dokazal občinskemu tajniku Franu Klemenčiču uradno laž, nakar je ta vzkipe, planil na učitelja, ga klofotal in tolkel s pestmi po glavi do krvi!! — Sirovega tajnika, ki je strasten klerikalec-alkoholik, je razžaljeni učitelj naznanil sodišču. Da vidimo, kako zadoščene naklonijo višje šolske oblasti užaljenou! Ta nečuvn škandal vzbuja

veliko ogorčenje med našim ljudstvom, ki resnično spoštuje g. Ferjančiča. — Kdor se pa hoče uditi olike, naj se poda v Pasjo vas k akademsko izobraženemu klerikalnemu alkoholiku! — **Tatinski starinar.** Pri starinarju Verzonu v Trstu so uvedli hišno preiskavo, ker je na sumu, da je izvršil zadnja velika vloma v dveh krajih. Pri tej preiskavi so našli bronaste okraske, ki so pred kratkim izginili z židovskega pokopališča.

— **Smrten padec.** V Trstu je padel z voza 58letni trgovec s premogom Gregor Ribarič iz Vodice pri Podgradu, in sicer tako nesrečno na občestni kamen, da je čez par minut izdihnil.

— **Zblaznel je** v Trstu Matej Rumac iz Veprinca in grozil z nožem ljudem. Odvedli so ga v blaznico.

— **Rodbinska drama.** V Trstu je 33letni trgovec Anton Cillo, doma z otoka Raba, streljal na svojo 26-letno ločeno ženo Amalijo, ker ni hotela poslati k možu dveletnega sinčka, ki ga je sodišče prisodilo ženi s pogojem, da ga sme oče od časa do časa videti. Žena je dobila kroglo v gavo ter ni upanja, da bi ozdravela.

— **Velika defraudacija v „Narodni pomočnici“ v Zagrebu.** V Zagrebu so prišli na sled veliki defraudaciji v zadrugi za podpiranje članov, imenovani „Narodna pomočnica“. Vplačanih je bilo okoli 100.000 K. dobili so pa v blagajni le 3 K. Najbrž bodo prijeli ravnatelja Si voša.

— **Šolska specialistinja.** K pod tem zaglavjem v četrtek objavljeni notici se nam poroča: Še meseca junija, ko je šel paznik v prisilni delavnici, Alfonz Kovačič na orožne vaje, se je neko dekle seznanilo z njegovo sestro, ki je bila isti čas sama doma, in jo začela prav pogostoma obiskovati. Ko je prišel Kovačič zopet nazaj, je pogrešil nekaj denarja, perila in obleke, a tudi njegova sestra je jo pogrešila. Stvar je prišla pred sodišče in sum se je naravnost obrnil na sestrično prijateljico. Vred pomanjkanja dokazov je bila preiskava ustavljena, dekle pa je nadaljevala svoj posel dalje. Policiji so začele prihajati pozneje tudi druga naznanila o manjših in večjih tatvinah, a krivca vendar ni mogla izslediti. V Huthovem zavodu so v zadnjem času začele iz predsobe izginjati jopice in galoše, istotaka se je godila v „Mestni višji dekliski šoli“ in na pripravništvu. Povsod so se šušili tem predrznim tatvinam, a o tatu le ni bilo sledu. Pred par dnevi pa se je le nudil slučaj, vsled katerega je prišlo sedaj, če ne vse, vsaj mnogo na dan. Marsikje so videli po šoli hoditi neko dekle, ki je, kadar je koga srečala, vznemirjeno kaj vprašala. Tako se je zgodilo tudi v Huthovem zavodu. Policija je takoj pričela z obširnimi poizvedbami in prišla v četrtek na sled celi zalogi na Martinovi cesti. Pri preiskavi je našla vse jopice, plašče in galoše, ki so bile pokradene po šolah in tudi 16 dežnikov se je dobilo. Poleg tega se je našlo tudi mnogo perila, vsa Kovačičeva obleka, kakor tudi črn kovčeg, ki je bil dne 13. t. m. ukraden v hotelu „pri Maliču“ nekemu potniku z Dunaju. V kovčegu je imel vse proprijetete, vzorce, naročila in hranilnično knjižico „Poštne hranilnice“. Razen vzorcev, je dekle vsa naročila raztrgala, knjižico pa sežgala. Dognalo se je namreč, da je tatnica vse ukradene reči pod ceno prodajala neki stranki, ne da bi ta vprašala obžalovanca vredne starše, odkod ima toliko blaga. Večinoma se je dognalo tudi, odkod da je perilo, le za nekatere kose se še ne ve. Dognalo se je nadalje, da je navedenka jemala tudi po trgovinah blago na tuje ime in je potem prodala za prav nizko ceno navedeni stranki na Martinovi cesti. Dekle sedaj svoj čin obžaluje in upati je, da jo ta, v nežni mladosti storjen korak gotovo spametuje. Prizna vse odkrite in pravi, da stranki ni nikoli povedala, da blago izvira po nepoštenosti. Najsibode že kakor hoče, taka zaloga obleke, dežnikov in perila bi morala stranki le pasti v oči, posebno pa še, ker je baje dekle vedno reklo, da so ji to dali v prodaj starši, v tem ko vsak starinar več plača, kakor pa se je to godilo v tem slučaju. Blago, kakor tudi dekle se je izročilo sodišču, ki bo gotovo dognalo tudi, ali zadene krivda še koga drugega ali ne. Staršem pa naj bode to resen opomin, da pazijo na svoje otroke in jih s tem obvarujejo pogube.

— **O pogrešanem knjigovodji Golobu** se nam poroča: Kakor že znano, so pred nekaj časom nemški listi poročali, da so v Sechandorfu v Dunavu našli ustreljenega nekega neznanega, boljše oblečenega človeka, koga popis se je ujemal z Golobom. Policijski urad se je nato obrnil za informacije na sodbeni stol v Rajki, kateri je sedaj semkaj poslal odrezke neznančeve obleke, kakor tudi nogavice s črkama A. G. Golobov stano-dajalec, gosp. Ivan Kotar, kakor tudi njegova soproga in Supančičevo pisarniško osobje, je spoznalo, da je ta

obleka enaka oni Golobovi. Truplo bodo še ekshumirali in obdukirali. — **Nepošten najditelj.** Policija je prišla pred par dnevi na sled nekemu dainarju, kateri je že trikrat imel srečo, da je našel dvakrat zlat prstan, enkrat pa srebrno žensko uro, ki je bila izgubljena v Krakovskem predmestju, in si vse skupaj obdržal sam, mesto da bi bil oddal pristojnemu oblastvu.

— **Svet si je šel ogledat** dne 30. m. m. gojenec nekega zavoda v Kannstatu leta 1891. v Kaluži v Galiciji rojeni Friderik Zloczower in je odnesel svojim staršem 320 mark. Mladenič je za svojo starost močan in velik, je temnih las, dolgolichen, bled, brez brk in nosi ščipalnik brez okvirja. Za izsleditev so njegovi starši obljubili povrniti vse stroške.

— **Pobegnili** je dne 14. t. m. pri „Kranjski stavbni družbi“ v delu se nahajajoči prisiljenec Oton Mätzler, rojen leta 1877. v Dornbirnu pri Feldkirchenu. Navedenec je po poklicu delavec in govori samo nemško.

— **Našel** je kolporter Jožef Karneval denarnico z manjšo vsoto denarja in jo oddal na magistratu.

— **Ljubljanski sekstet** na lok koncertuje danes zvečer ob 9. uri v „Narodni kavarni“. Vstopnina prost.

— **Tedenski izkaz** o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske od 4. do 10. novembra 1906. Število novorojencev 9 (= 12,48‰₀₀), mrtvorojenci 3, umrli 17 (= 23,55‰₀₀), med njimi je umrl za škrlatnico 1, za jetiko 5, vsled mrtvouda 1, vsled samomora 1, za različni boleznimi 9. Med njimi je bilo tujecev 6 (= 35,33‰), iz zavodov 9 (= 52,94‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za osepnicami (norice) 7, za ošpicam 12, za tifuzom 4, za vratico 3 osebe.

— **Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“.** V službo se sprejmejo: 3 poslovođe mešane stroke, 2 kontorista in stenografa, 10 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 3 pomočniki železninske stroke, 1 prodajalka, 7 učencev. — Službe iščejo: 1 poslovođa, 12 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 12 kontoristinj, 4 blagajničarke, 2 prodajalki.

— **Jugoslovenske vesti.** Vesti o razpuščenju hrvatskega sabora. Budimpeštanski listi priobčujejo vest, da bo hrvatski sabor razpuščen, ako bodo Starčevići še nadalje motili seje. Z dobro poučene strani se pa zatrjuje, da so vse te vesti neresnične. Koalicija, oziroma vlada ne misli na razpustitev, dasi se mora priznati, da si koalicijske stranke želijo novih volitev, ker upajo, da si pri teh pribore absolutno večino v saboru. Toda za koalicijo niso sedaj toliko merodajni strankarski ozi, kakor narodu dave obljube, da bode že ta sabor uvedel vse potrebne ustavne in svobodni-slene reforme. Koalicija bo torej vse dotlej proti razpusta sabora, dokler ne bodo izvedene vse one reforme. Sicer je pa tudi med Starčevićanci mnogo poslancev, ki ničesar bolj ne žele, kakor da bi se zagotovilo mirno delo v saboru. To je zlasti pokazal podpredsednik dr. Mile Starčević, ki je v zadnji seji prav odločno nastopal proti turbulentnim elementom v svoji stranki. Nadejati se je vzpričo tega, da prevladajo v Starčevićanski stranki ti zni elementi in se s tem omogoči redno funkcioniranje sabora.

— **Kdo bo Strossmajerjev naslednik?**

Madjaroni se trudijo doseči, da bi bil za djakovskega škofa imenovan dr. Krapac. Za tega sta tudi na škof dr. Posilović in ban grof Pejačević. »Narodna Obrana« je odločno proti dr. Krapcu, češ da je Madjaron, in zagovarja imenovanje dosedanjega pomožnega škofa dr. Voršaka, ali pa kandidata koalicije, sedanjega vseučiliškega rektorja v Zagrebu dr. A. Bauerja.

— **Najnovejše novice.** — Uvoz goveje živine iz Italije je avstrijska vlada dovolila. Takoj prvi dan je prispelo na Dunaj 46 volov iz Italije.

— **Bomba se je razpočila** pred tovarno v Kounicah na Moravskem. K sreči so bili vsi delavci odšli. Kdo je bombo položil, se dosedaj še ni moglo dognati.

— **Boj z zamorcem.** V Seaverni Karolini je nenavadno močan zamorec Harris ubil dva policaja in tri zamorce ter s kroglimi ranil 12 oseb. Potem se je zabarikadirav v neki hiši. Zasledovala ga je cela armada policajev in agentov. Preden pa se je policiji posrečilo, ga ustreliti, zadavil je z golima rokama tri preganjalce.

— **Veliko poneverjenje** so razkrili v San Francisku. Od denarja, ki je bil poslan po potresu mestu v

podporo, je izginilo nad 1 milijon dolarjev. Kompromitovani so prvi mestni veljaki.

— **Kneginjo Wrede** so proglasili zdravniki za normalno ter pride pred sodišče zsradi navadne tatvine.

* **Telegrafist — kralj.** V Parizu se mudi sedaj vladar, ki je pričel svojo kariero kot telegrafist. To je namreč njegovo veličanstvo kralj Mademba iz Susundinga, male divjaške nasebine na bregovih reke Nigra. Mademba je sin vaškega poglavarja arabskega pokolenja. S svojo inteligentnostjo, ki jo je kazal že v mladosti, je obrnil nase pozornost nekega francoskega častnika, ki ga je vzel s seboj v St. Louis, glavno mesto francoske kolonije Senegal. Mademba je obiskal ondote šole, a z 18 letom je vstopil v francosko službo kot telegrafist. Pa tudi kot vojak se je izkazal hrabrega, da je dobil prvi izmed domačinov Sudana križ častne legije. Leta 1887. se je seznanil z generalom Galienjem. ki je bil takrat gubernator Sueana. Poveril mu je službo diplomatskega agenta pri občevanju z domačini. Mademba je pokazal mnogo takta. Ko je nekoč s peščico domačinov zadušil Arhinarid velik kos zemlje s kakimi 500 sužnji, a v imenu francoske republike mu je svečano podelil kraljevi naslov. V nekaterih letih se je novemu kralju posrečilo, da je napravil iz nekdanjih roparjev, ki so bili sedaj njegovi sužnji, kmetovalce z rodbinami in hišami. Sedaj vlada Mademba nad 1800 rodbinami in njegovo kraljestvo velja za vzor v celem francoskem Sudanu. Mademba je prišel sedaj v Pariz kot gost francoske republike.

* **Španski sleparji z zakladi aretovani.** V Barceloni so aretirali veliko mednarodno družbo sleparjev, ki so že nekaj let sem pošiljali v Avstrijo in Nemčijo pisma, v katerih je pravil navadno kak „bogataš“, da so mu konfiscirali kak kovčeg, v katerem je toliko in toliko tisočakov denarja; naj mu adresat pošlje par tisoč kron, da reši kovčeg, nakar ga bo on (bogataš) bogato nagradil. Kakor znano, je tudi v Ljubljano prišlo par takih pism, ki so bila vsa nemška. Med aretovanci so štirje Avstrijci, seveda sami Nemci. In potem bodo nemški listi trdili, da med njimi ni in ni goljufov in sleparjev!

* **Strašna drama v blaznici.** V blaznici Matavan je blazna ciganka Licije Halliday umorila z zverinsko krutostjo svojo strežajko Nelijo Wicke. Halliday je bila svoj čas v nižavah Hudsona in Mohaveka kraljica nekega ciganskega rodu. Nekaj let po poroki z nekim kmetovalcem je izvršila celo vrsto strašnih zločinov. Zažgala je svojo hišo in pri tem živega sežgala svojega hromelega otroka, umorila svojega moža in s sekiro razsekala dve ženski — mater in hčer. Pred sodiščem ji je bilo dokazano, da je že pred svojo poroko izvršila veliko število umorov. Oddali so jo v blaznico. V blaznici so jo imeli zadnji čas za ne več nevarno blazno, ki je hvaležna, ako se lepo z njo postopa. Posebno dobro se je razumela z gđ. Wicke, kateri je bila vsa udana, ker je ravno gđ. Wicke dosegla, da so jo dali v dvorano za nenevarne blazne. Ta strežnica se je pred meseci zaročila in je sedaj odpovedala svojo službo. Poroka bi se imela v kratkem vršiti. Izguba dobre strežnice je blazno Halliday silno užalostila. Blazna je prosila strežnico, naj ne gre od nje proč in se bridko pri tem jokala. Ker vse ni nič pomagalo, je blazna grozeče vzkliknila: „Ne zapusti me. Jaz sem ciganka in lahko prorokujem prihodnost. Ako greš, pomenja kri!“ „Nemumnost,“ je odgovorila strežajka, „jaz se omožim z možem, ki me ima rad in bom srečna.“ Reki to, je odprla vrata male sobice. Predno so mogli navzoči preprečiti, je skočila Halliday na strežajko, potegnula jo seboj v sobo in zaprla za seboj vrata. Strežaji in bolniki so se zaleteli v vrata, za katerimi so se čuli klici strežajke: „Pomagajte!“ in peklenko rezanje blazne ženske. Ko se je čez nekaj časa vendar posrečilo prodreti skozi vrata — dobili so hreščečo blazno v nekem kotu, uboga strežajka je pa ležala v krvi. Blazna Halliday je strežajko Wicke s škarpami, katere je strežajka nosila za pasom, 200krat zabodla. Gđ. Wicke je umrla v trenutku, ko je prišel ponjo njen ženin, da jo odpelje iz zavoda.

* **Vzrok nesreče na ameriških železnicah.** Strašna nesreča, ki se je nedavno temu dogodila na ameriški železnici pri Atlantic City, v kateri je našlo smrt 70 ljudi, je dala strokovnjakom povod, da razpravljajo o vzrokih toli pogostim nesrečam na ameriških progah. Amerikanske železnice so ne le zelo površno grajene, ampak so tudi zelo pomanjkljivo nadzorovane, in službovanje je precej lahkomišljeno. Skoraj vse železnice so niveau-železnice. Železniške nasipe gradijo Amerikanci samo tamkaj, kjer ni absolutno možno postaviti tračnic.

Proge leže v istem nivoju kakor ceste. Klance in globine so premostili z lesenimi železnimi mostovi, v nekkih državah gradijo mostove na lesenih tramih, ki so visoki od 75 do 100 čevljev. Na nekkih krajih lete vlaki po viaduktu, dolgem skoro celo angleško miljo, a pri tem je viadukt ob obeh straneh ograjen le z nizko priprosto ograjo. Isto take mostove gradijo preko reke Misisipi in drugih rek, a preko tako zgrajenih mostov preleti večkrat na dan do sto vlakov. Ti mosti so radi dnevnega tresenja zrahljani, ter bi jih bilo treba vedno pregledavati in utrjevati. Ali tega Amerikanci ne store. Potem izmenjavajo ameriški vlaki zelo pogosto na progah svojo smer, in to s pomočjo železniskega menjala, ki se prav pogostoma postavlja napačno, tako da trčijo vozeči vlaki eden ob drugega, in v tem slučaju je mnogo mrtvih in ranjenih. Nadalje je vzrok nesreč tudi lakomnost Amerikancev, da leže tračnice njih že eznic vsopredno s cestami, to je da nimajo nikakega nasipa. A ker niso ograjene, uporabljajo ljudje železno progo za cesto in hodijo po progi kakor po cesti. Ker leti tamkaj vlak za vlakom silno naglo, zato je večkrat povsem nemogoče izogniti se katastrofi. In na tak način v Ameriki ponesreči mnogo ljudi. Leta 1903 jih je glasom uradne statistike ponesrečilo 9840, ranjenih je pa bilo 76.558 ljudi, toda te uradne številke niso nikakor točne.

* **Grozne posledice vzgoje v nemških in nemškutarskih šolah.** Nemške in nemškutarske šole, kjer se goji le nemški fanatizem in sovraštvo do vsega, kar ni nemško, rode in morajo roditi ravno nasprotno uspehe, kot jih mora roditi prava otročja odgojevalnica. Kako naravnost krvave uspehe pa rode nemške šole, kažeta nastopna dva slučaja: V Trnavki na Češkem je nekega češkega dečka umoril učenec tamonjske šulferajnske šole, v Adamoru pri Budjejevicah je pa učenec nemške šole, 15letni Janovsky, ustrelil s puško češkega učenca 13letnega Bogomila Skalickega iz zgolj narodnega sovraštva. Janovsky je v nemški šoli popolnoma posurovel in ni mu bilo večje veselje, če je koga zmerjal in pretepal. Ker je Janovsky s tremi tovariši brez vzroka pretepal Skalickega, je ta obljubil, da jih naznani učitelju. Podivjani deček je stekel domov po puško in ustrelil Skalickega v glavo, da je bil v par urah mrtev. In kaj moremo drugega pričakovati kot surovost od otrok, ki obiskujejo šulferajnske šole? Pri nas imamo žalosten zgled v Domžalah, kjer je učitelj Witzani v preiskovalnem zaporu v Ljubljani, obdolžen hudodelstva ne-naravnosti. In vendar so nenevniški starši, ki se ne spametujejo, ampak pošiljajo svoje otroke, na katere bi morali paziti kot na punčico svojega očesa, v šulferajnsko šolo, kjer posurove in postanejo tekot let prvi izmeček človeštva!

* **Ljubosumna bivša nadvojvodinja.** Ameriški časopisi so prinesli razgovor s pevko M. Ziegler, ki sedaj gostuje v New Yorku. Rekla je: „Angažirana sem bila v praškem gledališču. Občinstvo me je rado imelo ter me obispalo z ljubeznivostjo. Med točnimi obiskovalci gledališča je bil knez Windischgrätz, mož cesarjeve vnučkinje Elizabete. Med nami igralkami se smatra za posebno čast, ako katero neposredno odkliče kak član cesarske (?) rodbine. Katera igralka bi odklonila, ako jo knez Windischgrätz povabi, naj ga obišče v njegovem dvorcu? Obisk je bil v strogo dostojnih mejah ter bi se bil tudi tako izvršil, da ni sluga naznanil moje navzočnosti knezinji. Na moje veliko presenečenje je prihitela v sobo, kjer sem se razgovarjala s princem. Lice ji je žarilo, oči so ji plamtele in ko bi trenil, nape-la je proti meni revolver. Kaj se je potem zgodilo, ne vem, spominjam se le, da sem se prebudila na kliniki. Hoteli so to stvar potlačiti, kar je tudi meni bilo ljubo, ako bi ne bil izklepetal isti sluga, ki je vso stvar zakrivil ter je tako prišla afera v javnost. Ležala sem tri mesece, a ko sem zopet nastopila obsulo me je občinstvo z velikimi ovacijami.“

Književnost.

— **Vladimir Kuk: Es gibt kein „Trentino“.** V založbi knjiготržišnice L. W. Seidel in sin na Dunaju je izšla pod gornjim naslovom historična študija, ki dokazuje, da južno tirolski Italijani niso opravičeni govoriti, da je bil takozvani „Trentino“ kdaj politično samostalen teritorij, kaj šče, da imajo Italijani starodavno pravico terjati ločitev tega dela od ostale Tirolske. Pisatelj pojasnjuje postanek, razvoj in propad kneževine tridentske. Ta kneževina je živela sicer celih osemsto let, ali samostojna država ni bila nikdar ne teritorialno, ne etnografično, niti politično „samostojni organizem.“

Telefonska in urbojavna poročila.

Dunaj 17. novembra. V današnji se poslanske zbornice je prišel na razpravo predlog o avtonomiji dežel. Sprejet je bil predlog, ki ga je sklenil odsek za volilno reformo, širši predlog dr. Mettala pa je bil od klonjen. Odsekov predlog je obveljal z 201 glasom proti 35 glasom. V debato so posegli Romančuk, Daszynski, Šuklje, Sternberg, Stein, Wender, Gessmann in Glombinski. Potem je prišel na razpravo četrti del volilne reforme. Predsednik grof Vetter je dal besedo petim govornikom, ki pa se besedi odpovedali; posl. Pražak je besedo izgubil, ker je bil odsoten. Zdaj se je hitro oglašal Gessmann in predlagal konec debate, da si nihče govoril ni in je oglašena še lepa vrsta govornikov. Vsled tega je nastal velikanski vihar in bati se je bilo boja, vsled česar je Gessmann hitro umaknil svoj predlog. Choc je na to predlagal konec seje. Predsednik je razglasil, da je to sprejeto. Sedaj pa so začeli vpiti klerikale, češ, da je bila večina proti koncu seje, toda Vetter je ostal pri svoji enunciaciji in je sejo zaključil. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

Dunaj 17. novembra. Pododbor odseka za volilno reformo je danes razpravljal o varstvu kandidatov. Naročil je pravo sodnemu ministru Kleinu, naj predloži novo formulacijo zadevnega paragrafa.

Dunaj 17. novembra. Ministrski predsednik Beck je poklical vse deželne šefe semkaj, da se ž njimi dogovorijo glede prihodnjih državnoborskih volitev.

Dunaj 17. novembra. Dr. Kramar je iz zasebnih vzrokov odložil svoj mandat za delegacijo.

Dunaj 17. novembra. Tu je umrl umirovljeni fcm Hugon Baron Klobuk, kije svoj čas služboval tudi v Ljubljani.

Berolin 17. novembra. Iz Petrograda se poroča, da je general Trepov zapustil veleinteresantne memoare. Car je odkazal veliko svoto, da so se ti zapiski kupili od založnika, ki jih je bil dobil v roko in jih je hotel obelodaniti.

Gospodarstvo. Tržno poročilo.

Značaj žitnega trga je bil do zadnjega dne trden in dvigajoč. Efektivne in terminske cene so naznajele poviške, ponajveč vsled vedno še obstoječih zalostnih razmer na železnicah — vagonov še vedno nedostaja. Ponekod je

nagromadenega toliko blaga po postajah, da ga sploh ne morejo več sprejemati, vagonov pa kljub opetovanjem prošnjam ni dobiti. Da pri takih razmerah trpi ves žitni trg, je več nego umevno. Liferanti rabijo denar, ne morejo pa za imajoče blago dobiti protivrednosti, ker ga železnica pravočasno ne transportira ali sploh ne prevzame v transport. Ker na ta način nedostaja mnogoterim denarja za nadaljni nakup, je vsekakor obžalovanja vredno, da odjeda železnica na ta način liferantom korist — trpe pa pri tem tudi konzumentje, ki so postavljeni pred alternativo, delo v mlinskih reducirati ali pa se preskrbljevati z dražjim točno dobavnim blagom.

Pšenica je tekom tedna pridobila na ceni do 10 vin. pri 50 kg, čemur so se konzumentje radi uklonili, samo, če bi bilo blago tudi takoj dobiti. Termin je od svojih poviškov nekoliko odnehal.

Petrolej ima sicer nespremenjene cene, primanjkuje pa blaga, ker kljub energičnim reklamacijam ni dobiti vagonov. Ostra pritožba na železniško ministrstvo s strani trgovske zbornice bi menda vendar uspešno pomagala!

Riž so mlinci zopet za 1/2 krone podražili.

Jedilno olje naznanja zopet višje cene. Menda bodo proviziorno carinsko tarifo vendar enkrat znižali!

Spirit tendira trdno.

Južno sadje odjenjuje polagoma v cenah. Koruza ima zaznamovati za staro blago 5—10 v. višje cene, termin do 5 vin. Po starem blagu segajo prav pridno, postaja pa že zelo zelo redko. Novo točno blago ima nespremenjene cene.

Oves notira vedno višje cene, ki pa ne tičijo niti na odpor. Nezadostno razpoložljivo blago gre hitro in vedno po zahtevani polni ceni v konsum.

Moka še vedno trpi na okoliščini, da zastajajo temnejše, vrste dočim otrobi prehajajo prav pridno v konsum, ne tako

moka za krmo, ki se ponekod gromadi.

Sladkor ima za rafinado predtedenske cene, pa tudi surovina je po nespretni gibljivosti ostala nespremenjena.

Razpis dobave lesa. C. kr. tobačna tovarna v Fürstenfeldu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da vnovič razpisuje dobavo mehkega in trdega rezanega lesa za leto 1907. Ponudbe je najkasneje do 10. decembra 1906, 2. ure popoldne vložiti pri gori navedeni tobačni tovarni. Razpis, obsegajoč podrobnosti, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na upogled.

Narodovo zdravilo. Tako se sme imenovati to zdravilo, ki se sme imenovati, kot mazilo dobro znano „Mollovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenice K 1.90. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov prepat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom 231—16

Kako je, matere s stanjem Vaših otrok? Ako nimajo teka, ali so slabotni ali bledični, dajajte jim železno Somatozo. Ta ima zmoglost, da redi kri, zbujta tek, povziguje telesne moči in odstranjuje spremeljalke bledičnosti in pomanjkanja krvi kakor utrujenost in slabost. Bleda lična polt se nmakne cvetočim rožnim licem.

Ena najhujših in najdalje trajajočih boleznih je takozvana „odprta noga“ in krčne žile in njih oteklina. Sredstvo, ki proti temu gotovo pomaga, je „Varicol“ dr. Josipa Gättiga v Bazlu (Švica). Cena lončka 3 K.

Varstvo proti prehlajenju. Najboljše sredstvo proti prehlajenju, ki si ga v tem času tako lahko nakupimo, so gumaste galoše, ki ohranijo noge gorke in suhe. Da pa to dosežemo, moramo kupiti le prava ruske galoše z „zvezdno znamko“ iz tvornice gumastih predmetov „Prowodnik“. ki se dobivajo v vseh boljših prodajalnicah za gumaste predmete, za čevlje in modne reči. Obenem opozarjamo na specialni inserat v današnji številki.

Notica. Pri zdravljenju različnih ran se mora najbolj paziti na to, da se rana popolnoma zaceli le tedaj, kadar so odstranjeni iz nje vsi nezdruvi deli. Kratko rečeno, potrebno je, da se obvaruje rana takoj v pričetku vsake nesnažnosti in da se uporabijo hladilca, bolečine olajšujoča sredstva proti vnetju. Staro, dobro in zato posebno uspešno domače sredstvo je najboljše znano praško domače zdravilo iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvor. dobavitelja v Pragi, ki se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. — Glej inserat. b

Vsak bolnik skuša pred bližajočimi se prazniki svojo bolezen odpraviti ali vsaj olajšati. Žal da izvolijo mnogi napačna sredstva, in namesto da izboljšajo le poslabšajo bol. Da se to prepreči, uporabljati se mora stara, preizkušena domača zdravila. Taka zdravila so, kakor splošno znano, balzam in centifolijsko mazilo lekarneja Thierryja, ki imajo, ako se pravočasno porabijo, gotov uspeh, olajšanje bolečin pri koliki, želodčnem katarju, krčih, kašlju, bolečinah v prsih, influenci itd. in mazilo pri ranah itd. Berite inserat in naročite ali naravnost od lekarneja A. Thierryja v Pragradu pri Rogoški Slatini ali zahtevajte izrecno ta sredstva v zalogah. Stane pa franko z zabojem vred 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica K 5.—, 2 lončka centifolijskega mazila K 3.60.

Postavno varovano. Vsako ponarejanje in posnemanje kaznivo. Edino pristen je Thierryjev balzam

le s zeleno znamko „redovnica“ Staroslovno, neprekosljivo proti slabemu prehlajenju, krčem, želodcu, koliki, katarju, pranim boleznim, influenci itd. itd. Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica K 6.— franko. Thierryjevo centifolijsko mazilo, povsod znano kot non plus ultra

proti vsem se tako starim ranam vnetjem, reinitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pragradu pri Rogoški Slatini. Brošura s tisoč originalnih zahvalnih pism gratis in franko V zalogi v skoraj vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah. 4050—48

Proti zobobolu in gnilobi zob Izbrorno deluje dobro znana antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. i steklenica z navodlom i K.

Bi gorodnemu gospodu M. Levstiku, lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljše sredstvo zoper zobobol, odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je neprekosljiv pripomoček proti gnilobi zob, zato jo vsakemu najtopleje priporočam. Obenem pa prosim, pošljite še 3 steklenice Melus. ustne in zobne vo e. Dovolim, da to javno oznanite, ker je res hvala vredno.

Leopold Gangl, mestni tajnik.

Metlika, 24. aprila 1906.

Dež. lekarna Mil. Leusteka

v Ljubljani; Resljova cesta št. 1

celo novozgrajenega Fran Jožefovega tibil. mostu 48—45

Se dobi v vsaki Kalodent 885 neobhodno potrebna zobna Crème 86 vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave

Zahtevajte ilustriran cenik podjetja za žarnice „Ideal“ Hugo Pollak DUNAJ, VI. Wallgasse 34. Cena, lepa svetiloba brez instalacije in neva nosti, Poraba 1 1/2 kr. na uro 3911—3

MATTONI-eve Giesshübler slatine. Priporočila se, paziti na to znamenje, užgano v probek, in na etiketo z rdečim orlom, ker se jako pogostoma prodajajo ponaredbe Mattoni-eve Giesshübler slatine.

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lasnik-u in v vseh lekarnah, večjih specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Darila.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Fani Šlajpah v Veliki Loki K 10— iz nabiralnika v gostili Alojzija Šlajpah v Veliki Loki — Gospica M. Jurca in gospod D. Kavčič K 3.25, nabrala v veseli družbi pri g. Petru Del-Linz v Hruševji Skupaj K 13.25. Srčna hvala! Živeli.

Meteorološko poročilo.

17.11.1906. Nad morjem 06.2. Srednji zranci tlak 756.0 mm

Novemb.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C.	Vetrevi	Nebo
16.	9. sv.	738.4	-5.0	sl. jzah.	oblačno.
17.	7. sv.	736.0	-7.0	slab zahod	oblačno
17.	3. pop.	736.2	9.4	sl. jzah.	oblačno

Srednja večerajšnja temperatura: 3.3 male: 3.5° — Padavina v mm 0.0

Zahvala.

Za vse srčne dokaze sočutja povodom bolezn in smrti našega preljubega očeta, starega očeta, strica, gospoda

Jerneja Hlebs

posestnika in bivšega zidarskega mojstra

kakor tudi za mnogoštevilno častno sprstvo izrekam tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem našo iskreno zahvalo.

Istotako bodi srčna zahvala za poklonjene krasne vence.

V Ljubljani, 17. novembra 1906.

4146 Žalujoči ostali.

Natakarica

ki je zmožna nastopiti kot voditeljica gostilne in kavarne in ima 200 kron kavejce, dobi dobro in stalno službo. Obrniti se je na „K. R. 10“ poste-jestante, Ajdovščina. 4142—1

Sprejme se takoj dimnikarski pomočnik in vajenec. Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“. 4418

Specerijska oprava se prodaja na Dolenjski cesti št. 6. 4149—1

Več spretnih stavbnih in pohištvenih mizarjev sprejme za stalno Karl Oberhuber na Rečici pri Bledu, Gorenjsko.

Starejši odv. uradnik

izučen ekonom, slov. in nemšč. večš. vakant, z večletnimi dobrimi izpričevanji in priporočili, želi kot tak ali inkasant, portir etc. službe. — Blag. pisma g. P. Fridau, Gradec, Nibelungengasse 30 part. 4141—1

Pozor!

V občini Črni vrh (Verteneglio) v Istri, železniška postaja Buje, je letos vino obrodilo izredno dobro in ga je trikrat več nego lani. Gg. trgovci z vinom, gostilničarji in drugi kupec naj se obračajo name podpisane, ki bom vsakemu naznanil, kakšne cene ima tukajšnje vino, črno ali belo. Tudi preskrbam vzorce od naših vin. Sodij naj se pošiljajo name.

Josip Sauro, Črni vrh (Verteneglio) v Istri, posestnik in kupčijski posredovalec. 4138—1

Uradno dovoljena že 15 let obstoječa

najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gosposke ulice št. 6 4130

išče nujno:

nemško vzgojiteljico, pogl. glasbene znanosti, predno-t imajo take z znanjem italijansčine; prav dobra, fina hiša; 3—4 sobaric v gosposke hiše, kuharico k dvem ljudem, več kuharic in deklec za vse v Ljubljani in zunaj, spretno, samostojno kuharico za Opatijo, 40 kron p ače, poslovođa, inteligentnega moža za dobičkanosno potujoče podjetje itd. itd. Več v pisarni. Zunanjim dopisom je priložiti znamko za odgovor.

Gričar & Mejač

Prešernove ulice štv. 9 Ljubljana Prešernove ulice štv. 9

priporočata svojo največjo zalogo oblek za gospode, - - dečke in otroke. - -

Novosti v konfekciji za dame. - - - -

Hajdi k ameriškanskemu kralju diamantov!

Amerikanski diamanti so najboljša imitacija na svetu, vkovani v prstane, brože, uhane, napestnice, kravatte igle itd., veržice za gospode in dame itd., prodajamo zaradi opustitve več naših podjetij vse predmete po naslednjih jako znižanih cenah.

Kar je preje veljalo 4 goldinarje, damo sedaj za 50 krajcarjev.

Ta priložnostni nakup traja le nekaj dni tu

4150

v Ljubljani, na Cesarja Josipa trgu, nasproti Mahrovi šoli v lastnem paviljonu.

Najboljša in najlepša bož čna in novoletna darila.

Filialka kralja diamantov le ta teden v Ljubljani.

Tesarji

se takoj sprejmo za dolgotrajno delo proti d. b. plači pri stavbniiku **Ferdo Trumlerju, Ljubljana, Cesta na Rožnik št. 31.** 3977-7

V najem se da dobro idoča prodajalna

z mešanim blagom na Javorniku (Gorenjsko). Vprašanja naj se pošiljajo pod „Št. 90“ poste restante Javornik. 4107-3

Prve vrste dunajsko železno in medeno pohištvo, fotografsko, optično, električno blago, glasbila, kadilne priprave, dunajsko usojico, brazilske diamante za rezanje stekla, dunajske najnovejše igrače priporoča po najnižjih cenah trgovsko-sodno vpisana dun. izvozna firma

M. RUNDKAKIN na Dunaju, IX/1. Bogato ilustriran katalog 1482 zastoj. IV 3869-1

Ljudevit Borovnik puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene, valnici in od mene preskušene. Ilustro. 46

Varst. znamka: Sidro.

Liminent. Capsici comp.

nadomestilo za 3606-9

Pain-Expeller s sidrom

priznana izborna, bolečine tolažeče in odvajalno mazilo ob prehlajenju itd.; po 80 b., K 1.40 in K 2.- se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v skatlicah z našo varstveno znamko „sidro“ potem je vsakdo prepričan da je dobil org. izdelek

Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. Eliščina c. 5 nova.

Razpošiljanje vsak dan

Dražbeni razglas.

Zaradi oddaje zgradbe
nove šole v Poljanah nad Škofjo Loko
proračunjene na 32.000 K, vrata se bo
dne 20. decembra 1906

ob devetih dopoldne v starem šolskem poslopju v Poljanah ustna zmanjševalna dražba.

Stavba, ki se bo dala le enemu podvzetniku, mora priti leta 1907 pod streho in mora biti do konca julija 1908 popolnoma izgotovljena. Načrti, stroškovnik, dražbeni in stavbni pogoji so pri podpisnem okrajnem šolskem svetu do dneva licitacije vsakemu na vpogled.

Do pričetka licitacije sprejme krajni šolski svet ali frankirano po pošti ali neposredno tudi pismene ponudbe z 1 krono kolekovane s priloženo varščino 3000 (tri tisoč) kron v zavrtku z napisom „Ponudba za šolo“.

Krajni šolski svet v Poljanah nad Škofjo Loko
dne 16. novembra 1906.

4143 **Jernej Ramoveš**, načelnik.

Naznanilo otvoritve.

Podpisani dovoljsem si naznaniti slav. občinstvu, da sem otvoril zopet pod lastnim vodstvom že nad 20 let obstoječo

trgovino

na Savi v hiši št. 25

z največjo izbiro manufakturnega, galanterijskega in špecerijskega blaga itd.

Priporočam se slavnemu občinstvu, ter zagotavljam, da mi bode prva skrb, postreže za najboljšim blagom in nizkimi cenami.

Ivan Ferjan

Jesenice, Gorenjsko. 4146-1

Gospodična

srednjih let, fina kuharica, vajena sa mostoino voditi gospodinjstvo, želi službe h kakemu gospodu ali k večji družini, le v gostilno ne.

Pismene ponudbe na upravnistvo „Slov. Naroda“ pod „gospodinja št. 19“.

Ustanovljeno leta 1842.

ČRKOSLIKARJA, SLIKARJA

NAPISOV IN GRBOV

1397

BRATA EBERL

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6, Igriške ulice št. 6.

Telefon št. 154.

Jutri
v nedeljo, dne 18. novembra t. l.

bo v
meščanski pivarni

KONCERT

sesteta na lok.

Začetek ob 1/8. uri. Vstop prost.

Vljudno vabi **Rasberger.**

Pomočnik, prodajalka, praktikant

bolji odrasli, zmožni v govoru in pisavi obeh deželnih jezikov se iščejo za trgovino z galanterijskim in drobnim blagom. Pojasnila daje **upravnistvo „Slov. Naroda“.** 4069-3

Panorama International
Pogačarjev trg.

Razstavljeno od nedelje 18. novembra do vštete sobote 24. novembra 1906.

Bodensko (Kostniško) jezero in okolica.

Reelno in dobro!
Prekrasna žepna ura in verižica za samo 11.150

50.000 komadov

nakupljenih zaradi opustitve neke švicarske tvornice za ure, zaradi tega razpošiljam prek. Gloria srebrno 36 urno precizijsko uro remontoarko z lepo pozlačeno verižico z oveskom, natančno idočo, za kar se tri leta pismeno jamči, za samo 1.50

Po povz. razpošilja I nemška zaloga blaga

S. Kohane Krakov št. 37.

Za neugaj joče denar nazaj. 4120

Mnogo zahvalnih pismem.

Ustanova za realce.

Pri mestnem magistratu je izpraznjeno mesto cesar **Franc Jožev**ovih ustanov za realce v znesku 100 K na leto.

Do teh ustanov imajo pravico v Ljubljano pristojni ali ki bi takih prostcev ne bilo, na Kranjskem spl. h rojeni, ubogi dijaki, ki obiskujejo c. kr. višjo realko v Ljubljani.

Prošnje za postelje te ustanove je vlagati, opremljene s potrebnimi dokazili, **do 10. decembra** letos pri šolskem ravnateljstvu.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 10. novembra 1906

Hrvatska poljedelska banka v Zagrebu

razprodaja svoje

posestvo Jurovo

blizu slovenske meje (pol ure od Metlike) na cesti med Metliko in Karlovcem. Tu ima vsak polje, po primerni ceni in ugodnem odplačilu si nakupiti zemljišče in to razmerno travnike, njive in gozd. Na tem posestvu je majhna graščina, obstoječa iz 16 sob, 4 druge majhne srambe, dalje kuhinja, klet, lednica, drvarnica itd. Okoli graščine je lep park z vrtni in do 100 oralov zemljišča, namreč travnikov, njiv in mešanega gozda. Kdor bi želel kupiti graščino, si določi lahko sam, koliko oralov zemljišča bi kupil z njo vred.

Pismene ponudbe je poslati na **Hrvatsko poljedelsko banko v Zagreb**, ki daje natančna tozadevna pojasnila. 4139-1

Št. 392/pr. 4136

Razpis službe.

Vsed sklepa občinskega sveta z dne 6. novembra t. l. je popolniti pri mestnem magistratu izpraznjeno službo

magistratnega policijskega svetnika

z nanovo sistemizovanimi službenimi prejemki VII. čnovnega razreda magistratnih uradnikov, to je s temeljno plačo letnih 4800 K, z dejalnostno doklado 700 K na leto ter s pravico do štirih v pokojno vstevnih petletnic po 600 K.

Za namestitev v tej službi zahtevajo se poleg za vsako stalno namestitev potrebnih običajnih pogojev:

- 1.) dovršene pravne in državnoznanse študije in z dobrim uspehom prebiti trije teoretični državni izpiti;
- 2.) z dobrim uspehom napravljeni praktični izpit za politično poslovanje.

Prosilcem za omenjeno službo je vlagati njih pravilno opremljene prošnje predpisanim potom pri predsedstvu mestnega magistrata

najpozneje do 30. novembra t. l.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 15. novembra 1906.

Pri prvovrstni avstrijski zavarovalni družbi proti požaru in za življenje najdeje 29 **posredovalci** 1650

kot krajevni in okrajni zastopniki izplačujoč se postranski posel, kot glavni zastopniki in stalni potovatel na dobro trajno službo. — Ponudbe pod „15 305“, Gradec, poste restante.

Urarski pomočnik
se sprejme pri **H. Suttnerju v Ljubljani.** 3878-17

Revmatiki in astmatiki
dobe iz hvaležnosti radovoljno in brezplačno pojasnilo, kako je bilo mojemu početu pomagano pri zgorajšnjih boleznih
Herman Baumgärtl
Siberbach pri Grasslitzu na Češkem, šte. 397.

Kožuhovina

se ceno izdeluje in popravlja. Vzorčni kroji zastoj. — — — — — Proračuni radovoljno.

Adalbert Kassig ml.
Šk. tje ulice št. 15. 4049-3

Grofa Barbo oskrbnistvo v Rakovniku pri št. Rupertu na Dolenjskem

ima na prodaj več vagonov

krompirja.

Cena po dogovoru. 4104-3

Grand hotel „Union“.

Danes in naslednje dni

ciganska kapela

dvor. primasa

Bandy Rosza.

Začetek ob osmih zvečer. Vstop prost. 4089-5

Prodaj dober klavir

za 75 kron in 2 stružnici za les. **J. OBLAK** v Šelenburgovih ulicah št. 1 v Ljubljani. 4131-1

Službe sollicitatorja

ev. stenografa v odvetniško pisarno išče cand. jur. z ugodnimi referencami. Ponudbe pod „Alfred“ na upravn. „Slov. Naroda“. 4135-1

Službo išče

izvežban zalagatelj in zastopnik pive, kot zastopnik pri kaki pivarni, ali pa kot graščinski okrbnik ali kaj enakega. Položi lahko kavec do 2000 kron.

Ponudbe pod „2000“ na upravn. „Slov. Naroda“. 4115-1

Trgovski pomočnik

manufakturne, špecerijske in železne stroke, želi svoje dosedanje mesto s 15. dec. ali 1. januarjem 1907 premeniti. — Ponudbe naj se blagovoljno na upravn. „Slov. Naroda“ pod „H.“ poslati. 4117-1

Elegantno stanovanje

s 5 sobami, kopalno sobo, razgled v park je s 1. februarjem 1907 oddati v Sodnijskih ulicah št. 6, II. nadstr.

Poizve se pri g. **Franu Čudnu**, Prešernove ulice. 4132-1

Posojila, predjmi, krediti!

Veliki in majhni zneski po najugodnejših pogojih. Nič predzamb. Hitra, točna rešitev, oz. takojšen predjem na račun. Prikladna večletna vračila. Posebno ugodno za častnike, uravnice na vseh mestih, stanovske osebe, upokojence itd. Na dediščine, užitke legate, zaloge najvišje zneske brez uničevanja na 5% obresti. (Poštino za odgovor.) Natančni d. pisi pod „Sekretar“ na anononno ekspedicijo **Edvard Braun** na Dunaju, L. Rotenturmstrasse 9. 4034-2

Iščem za špecerijsko trgovino prodajalko

katera je izurjena iste stroke, zmožna slovenskega in nemškega jezika ter dobra računarica. — Plača in vstop po dogovoru.

Ponudbe naj se pošiljajo pod: **Z. Krajnc, Kranj.** 4125-1

Panorama-kosmorama

Dvorski trg št. 3
pod „Narodno kavarno“.

Od 18. novembra do 24. novembra 1906.

Otok Java.

Izprašan

kurjač

ki je ob enem tudi ključavničar se sprejme za **parno opekarno**. Prednost imajo oni, ki so že službovali pri enakih opekarnah. Nastop službe s 1. aprilom 1907. Plača po dogovoru. Ponudbe pod „izprašan kurjač“ na upravnistvo „Slov. Naroda“. 4144-1

Latermanov drevored.

Na mnogostransko zahtevanje še do 18. novembra. Samo še 7 dni! Samo še 7 dni! Od 12. do nedelje 18. novembra

medvedje, pasje in opičje gledališče.

Nov spored.

Predstava vsak dan ob petih popoldne; ob nedeljah po tri predstave: ob treh in ob petih popoldne ter ob osmih zvečer.

Osebito je priporočiti serija slik.

Gledališče, ki ima lastno razsvetljavo, je v udobnost občinstva zavarovano proti slabemu vremenu in bo tudi zakurjeno.

Več povedo lepaki.
Na mnogoštevilni obisk vabi

4072-6 **ravnateljstvo.**

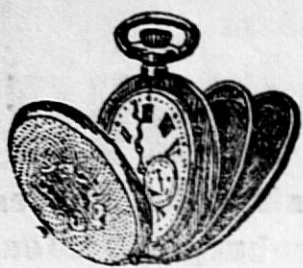
„Ljubljanska kreditna banka“

Podružnica v SPLJETU. v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2. Podružnica v CELOVCU.

Delniška glavica K 2.000.000.—. **Rezervni zaklad K 200.000.—.**

sprejema od 1. novembra t. l. vloge na vložne knjižice in na tekoči račun po 4 1/2%, ter je obrestuje od dne vloge do dne vzdiga; obenem zvišuje obrestno mero starih vlog na knjižice od sedanjih 4% na 4 1/2%, začeti s 1. novembrom t. l. 3-133

Redni davek plača banka sama.

5000 ur zastonj!

Zaradi reklame za naše ure in razširjenosti našega bogato ilustriranega cenovnika dobi lahko zastonj vsak gospod ali dama velefino remontoarko na sidro.

Pošljite svoj naslov in priložite za poštino in izdatke 30 vin. v poštini znamkah na Exporthaus „Delta“ Lugano v Švic. Pisma v Švic stanejo 25 vin. Dopisujemo tudi slovensko. 4123

V Spodnji Šiški

se radi bolezi v rodbini **takoj odda**

4092-5

gostilna na račun

osebi, ki ima še kako postransko opravilo ali majhno družino. Tudi se odda

stanovanje

z 2 ali 3 sobami, kuhinjo in jedilno skrambo. Natančnejše se izve v Ljubljani, Metelkovo ulice števil. 19.

Najkoristnejša darila so SINGERJEVI šivalni stroji.

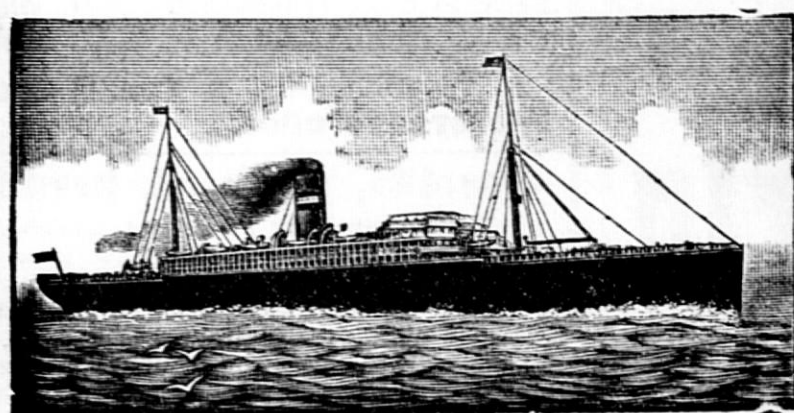
Naprodaj so v vseh prodajalnicah s tem polegsto čim bolj kazalom.

53-48

SINGER Co., delniška družba šivalnih strojev
Ljubljana, Sv. Petra cesta števil. 4.

Filijalke: Postojna, Kočevje, Kranj, Novo mesto.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastv. koncesijonirana potovalna pisarna za Ameriko

v Ljubljani, Kolodvorske ulice števil. 41.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Oes. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1906. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel:

7-10 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica c. kr. drž. žel., Trst c. kr. drž. žel., Celovec, Glandorf, Salzburg, Inomost, Linc, Budejovice, Praga.
7-17 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje.
11-30 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica c. kr. drž. žel., Trst c. kr. drž. žel., Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Salzburg, Inomost, Bregenc.
1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje.
4-00 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica c. kr. drž. žel., Trst c. kr. drž. žel., Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Stajer, Linc, Budejovice, Praga, Dunaj zahodni kolodvor.
7-08 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Novo mesto, Kočevje.
7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Trbiž.
10-23 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica c. kr. drž. žel., Trst c. kr. drž. žel., Beljak, Inomost, Monakovo.

Dohod v Ljubljano juž. žel:

7-09 jutraj. Osebn. vlak iz Trbiža.
8-44 jutraj. Osebn. vlak iz Novega mesta, Kočevja.

11-15 popoldne. Osebn. vlak iz Gorice c. kr. drž. žel., Trbiža, Celovca, Linca, Praga, Dunaj zahodni kolodvor.
2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja.
4-30 popoldne. Osebn. vlak iz Selctala, Celovca, Inomosta, Monakovega, Beljaka, Trbiža, Gorice c. kr. drž. žel., Trsta c. kr. drž. žel.
8-35 zvečer. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja.
8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Praga, Linca, Dunaja juž. žel., Celovca, Beljaka, Trbiža, Trsta c. kr. drž. žel., Gorice c. kr. drž. žel.
11-34 ponoči. Osebn. vlak iz Pontablja, Trbiža, Trsta c. kr. drž. žel., Gorice c. kr. drž. žel.

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor:
7-28 jutraj. Mešani vlak v Kamnik.
2-05 popoldne. Mešani vlak v Kamnik.
7-10 zvečer. Mešani vlak v Kamnik.
10-45 ponoči. Mešani vlak v Kamnik. (Samo v oktobru in le ob nedeljah in praznikih.)

Dohod v Ljubljano drž. kolodvor:
6-49 jutraj. Mešani vlak iz Kamnika.
10-59 popoldne. Mešani vlak iz Kamnika.
6-10 zvečer. Mešani vlak iz Kamnika.
9-55 ponoči. Mešani vlak iz Kamnika. (Samo v oktobru in le ob nedeljah in praznikih.) (Odhodi in dohodi so naznačeni v srednjeevropskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Ne samo eden

ampak dva dolga zimska damska paletota ali dve zimske suknje za gospode

za 10 gl.

Res velikanska izbira damskih in dekliških koljejev, dalje moških sakojev s kožuhovino, izprehodnih in potovalnih kožuhov. Največja zaloga moške in damske konfekcije.

Čudovito nizke cene!

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

4114-2

v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

A. KUNST

Ljubljana

Židovske ulice 4

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakišna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in sssnamenujejo. Pri zunanji naročilih naj se blagovoli vzorec vpsolati.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje sukna na par.

Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice števil. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Pariski modercil

Pariski modercil

Spreddj ravna oblika, ne tišči na želodec, priporoča v največji izber

Alojzij Persché

v Ljubljani

Pred škofijo št. 21.

Pekarija
slaščičarna in kavarna

J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

= Filijalke: =

Glavni trg 6

Sv. Petra cesta 26

Važno! za Važno! gospodinjstvo, trgovce in živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tud po Knappu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine, kirurška obvežila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega rumna in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in soli za kopel.

Oblastv. konces. oddaja strupov.

Za živinorejce posebn. priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, solter, enojan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

— Drogerija — 46

Anton Kanc
Ljubljana, Židovske ulice št. 1.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. itd.

Pozor cunjarji!

Nanovo sem otvorila cunjarsko obrt na Cesti na Rudolfovo železnico št. 20. (Bliizu D'ghengijeve žage.)

Kupujem po najvišjih cenah in se priporočam **Marija Hamperl.**

Pristne le z znamko ZVEZDA. Tvorica jamci za stanovitnost. Glavna zaloga pri Vaso Petričiču v Ljubljani.

Pristne ruske galoše „zvezdna znamka“ „PROWODNIK“ Riga so najboljše.

Prva kranjsko-ameriška pekarna

se otvori v Spodnji Šiški števil. 91. v g. Zormanovi hiši dne 14. novembra 1906.

Ker je po najnovejšem načinu prenovljena, zamoglo se bode vsem cenjenim odjemalcem v vsakem oziru kar najboljše postreči.

Posebne ugodnosti za gg. gostilničarje.

Jemlje se tudi tuji kruh v peko.

Ponavljja še enkrat, da se bode za zadovoljnost č. odjemalcev kar najboljše skrbelo in se priporoča 4082-2

Prva kranjsko-ameriška pekarna.

Sta i trg št. 1. **Pozor!** Pod Trančo.

Vsled opustitve manufakturne trgovine se pod lastno ceno prodaja blago, obstoječe iz raznih predmetov, posebno vseh vrst sukno za moške obleke in volneno blago za ženske obleke, kovtri, koci, garniture in preproge, Jägerovo perilo, bele srajce, ovratniki, zapestniki in kravate.

Nihče naj ne zamudi te redke prilžnosti!

S spoštovanjem

4126 1

Franc Dolenc

Stari trg št. 1.

Prostovoljna javna dražba.

Nananja se, da bo

4121-1

v ponedeljek, dne 26. t. m. ob poludveh popoldne

zaradi preselitve

prostovoljna javna dražba

v Kranju na Glavnem trgu št. 118.

Prodajali se bodo

različni vozovi, dve skoro popolnoma novi, napol kriti kočiji, jako pripraven break, zelo lahek in v dobrem stanju, močan kmetski lestveni voz z legnarji in trugo, konjska oprava vsake vrste (tudi novo sedlo kompletno) 60—70 centov mrve prve vrste, nekaj slame, ovsu, hlevna oprava in druge malenkosti.

Vse stvari se lahke ogledajo vsak dan.

Proda se istotam tudi hiša pod ugodnimi pogoji.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni 6 dni

izvrstna prilika za potovanje

je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

„Amerika“ 24.000 ton

„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton

toraj še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik:

Ljubljana

Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Najboljše in najbolj hranljive

peči s trajno gorljivostjo.

Velikanska kurilna moč. Najfinejša regulacija. Cenovnik zastoj.

Chr. Garms v Podmoklih (Bodenbach)

3835-8

tvornica železnih peči.

Tvorniško zalogo ima v Ljubljani ŠTEFAN NAGY na Vodnikovem trgu št. 5.

PFAFF-ovi šivalni stroji

so najboljši za rodovinsko rabo za šivanje, krpanje in vezenje neprekošni za obrtne namene.

Šivajo naprej in nazaj. 2276 22

Kroglasta lega!!

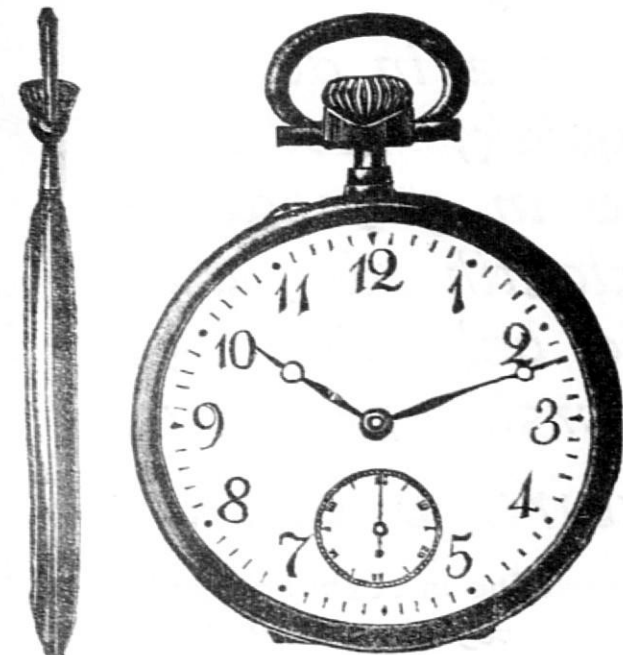
Generalni zastopnik **Franz Tschinkel**

Ljubljana

Kočevje

Mestni trg št. 9.

v gradu.

Fr. Čuden

urar in trgovec z zlatino in srebrnino v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Naznanjam sl. občinstvu, da imam, kakor obče znano, **najbogatejšo in največjo zalogo**, vse v najnovejšem in najmodernejšem slogu, a vključno po najnižji ceni, zlasti priporočam ure, juvele, srebrnino in briljante. Posebno iz lastnega prečiščenja priporočam najfinejšo in najzanesljivejšo ure: zlate, srebrne, jeklene in niklne, osobito „Union“, „Schaffhausen“, „Glashütte“, „Schlösser“ in najfinejšo budilke.

Deklar. traja zaloga teh ur: 802-43

Štev. 83. Srebrna cylinder rem. ura gl. 4.20.
„ 29. „ „ „ „ „ „ 4.50.
„ 26. „ „ „ „ „ „ 4.50.
„ 7. Nikel cylinder ura 2.20.

Najkrajša in naicenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New York je proga

Red Star Line
Reča snesda *

Na naših parnikih Finland, Kroonland, Vaderland, Zeeland in Samland ki eskrbujejo vsak teden ob sobot h redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom je snaznost, izborna hrana, vpludna postrežba in spalnice po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni. Odhod iz Ljubljane vsak **torek** popoldne. 51-46

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatne cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franz Dolenc

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 26 od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno „pri Starem Tišlerju“.

Ugodna prilika za nakup

tapetniškega blaga, oprave za stanovanja kakor: modernih divanov, otomanov, garnitur, pohištva, stenskih slik.

Velika izbira preprog, zagrinjal, zastorov, namiznih prtov, dekorac. izdelkov itd.

Ugoden nakup nam omogočuje prodajo do 50% pod tovarniškimi cenami.

Prevzemamo popolno opremo stanovanj in naročila za tapetniške izdelke ter dekoracije.

Use to po čudovito nizkih cenah edino pri tvrdki

PUC & drug

4185-3

v Ljubljani, Sodnijske ulice.

Žalne klobuke
vence in trakove
priporoča 46
Benedikt, Ljubljana.

Odklikovan s častno diplomom in zlato kolajno na III. dunajski medni razstavi

P. CASSERMANN

krojaška obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3

se priporoča v izgotavljanje moških oblek kakor tudi vseh avstr. uniform po najnovejšem kroju.

Priznana solidno delo in zmerno cene. Pristao angleško blago je v največji izbiri vedno v zalogi.

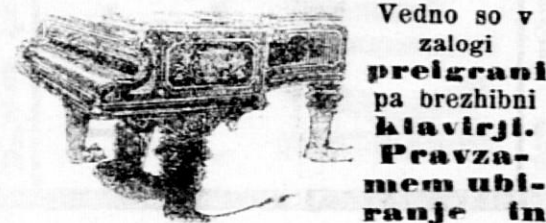

Najbogatejšo zalogo in najraznovrstnejšo izbiro klavirjev in harmonijev

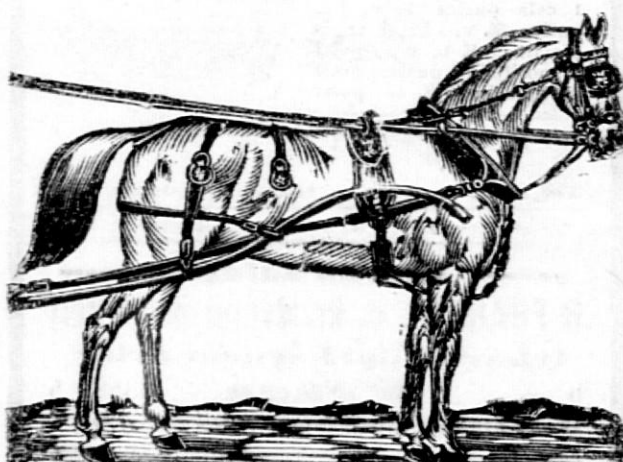
ima **Aloizij Kraczmér**

izdelovalec klavirjev in sodno zapriseženi zvedenec

Ljubljana Sv. Petra cesta št. 4.

Vedno so v zalogi prekrani pa brezhibni klavirji. Pravzamen ublranje in popraviljanje vseh sistemov. Glavno zastopstvo dvornih firm L. Bösendorfer na Dunaju, Gebrüder Söngel na Dunaju, August Förster v Lohayu, Th. Mannborg v Lipatem. Za vsak, pri meni kupljen klavir docela jametm. Najnižja izposojevalnina. Delna plačila.

JOSIP STUPICA

žermemar in sedlar

v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 6.

Priporočam svojo zalogo najraznovidnejših

konjskih oprav

kateri imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge konjske potrebščine.

Cene nizke.

Specialiteta:

turistovske srajce

belo in barvasto perilo iz angleškega cefirja, golnice, izbrani vzorci,

kravate

za vse različne okuse, dalje specialitete švedskih

rokavic:

glace in iz pralnega usnja brezhibne priloznosti in najboljši izdelek priporoča

Aloizij Persché

v Ljubljani

Pred škofijo št. 21.

Knjižna novost:

Ljudmila Poljanec Poezije.

V tej lično opremljeni knjižici je izšla zbirka poezij pesnice, ki jo je poznalo doslej občinstvo pod pseudonimom Nataša kot odlično sodrudnico slov. leposlovnih listov, zlasti „Ljubljanskega Zvona“. Mehka lirika, polna globokega čuvstva, se bo s svojim mehkim elegičnim tonom brez dvoma prikupila vsakemu čitatelju. Priporočamo jo posebno slov. naobraženemu ženstvu.

Cena broš. K 2.—, po pošti K 2-10, eleg. vez. K 3.—, po pošti K 3-10.

Založništvo L. SCHWENTNER v Ljubljani.

Št. 40.775.

4112-2

Razglas.

V smislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se javno naznanja, da so

proračuni o dohodkih in stroških za leto 1907:

- 1.) mestnega zaklada;
- 2.) mestnega ubožnega zaklada;
- 3.) zaklada meščanske imovine;
- 4.) ustanovnega zaklada;
- 5.) mestne elektrarne;
- 6.) mestn. loterijskega zaklada;
- 7.) amortizacijskega zaklada mestn. loterijskega posojila;
- 8.) mestnega vodovoda in
- 9.) mestne klavnice;

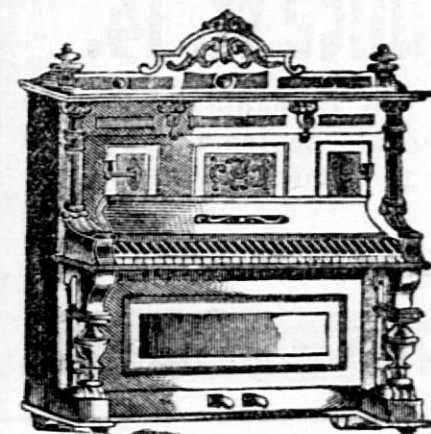
sestavljeni in bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu štrinajst dni in sicer od 15. do 28. novembra 1906 na vpogled, da vsako lahko navede svoje opazke o njih.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, due 13. novembra 1906

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

Rimska cesta št. 2.

Hilsnerjeve ulice št. 5.

WARBIN EK-ovi

piani so neprekošni

Prepričajte se osebno.

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, elektriški. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi naposodo. Poprave, uglaševanja se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene, 5letna garancija. 2159 46

Največja izbira

najboljših in najcenejših

dvokoles in šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji. * Večletno jamstvo. * Vezenje poučujemo brezplačno. * Lastna delavnica za poprave. 256-47

IVAN JAX in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

